

KREŠŤAN

POLITICKÉ A SPOLOČENSKÉ KATOLICKÉ NOVINY
VYCHÁDZAJÚ KAŽDÚ SOBOTU NA ŠESTNÁST STRANÁCH.

Predplatná cena :

Na celý rok — 4 koruny — hal.
Na pol roka — 2 „ — „
Na štvrt roka — 1 „ 20 „
Jednotlivé číslo 8 hal.

Zodpovedný redaktor :

Dr. ALEXANDER ERNSZT,
páp. komorník.

Majiteľ a vydavateľ :

JAN MOLNÁR.

Redakcia a vydavateľstvo :

Budapest, IV. ker., Ferencz-József-rakpart 27. szám.
sem sa majú posielat' predplatky, jako dopisy do novin
ohlásky a náhodné reklamácie. Cena jedného 5 stípcového
nonpareill riadku 30 hl. Rukopisy sa naspak nedávajú.

Obraz pohybov politických.

Ktoré sú naše zákonné
vrchnosti?

Vymenúvajú u nás za novších časov kráľovských a vládnych komissárov do jednotlivých právomocností stoličných a mestských. Takúto ustanovizeň ale ústava krajiny uhorskej nezná. Toto vymenovanie teda nezodpovedá našim zákonom. Zákony uhorska znajú ako svetské vrchnosti, ministerium, stoličnú právomocnosť, predstavených obcí, štátnu policaj, krajinské súdy, správy peňažných záležitostí, vojenské veliteľstvá, atď. Tieto vrchnosti zakladajú sa na zákonoch, o splnomocnených komissároch kráľovských, alebo o komissároch vlády krajinské zákony naše ani zmienky nerobia. Keď sa teda prítomná vláda, pri vymenovaní takých čudných hodnostárov, ako sú tí novopečení komissári na zákon odvoláva, to pod

Marnotratný syn v lone otcovom.

tým rozumieť môže len zákon z roku 1805-ho, ktorý ale dľa nariadenia pozdejších zákonov, už dávno nema žiadnej platnosti. Toto stanovisko zaujala väčšina rozpusteného posledného snemu a všetky tie právomocnosti, ktoré v tejto záležitosti uzavretia vyniesly. Splnomocnení komissári kráľovskí, alebo vlády nepatria teda do radu zákonných vrchností.

Aké práva majú teda komissári vlády a kráľovskí?

Súdobná stolica verejnej správy prinútená bola nedávno súdiť v obžalobách, ktoré jednotlivci alebo stolice pozdvihly proti nezákonnému počínaniu komissárov a vyniesla ten výrok: *že komissári, či sú kráľovskí alebo splnomocnení vlády, majú len také práva, ako riadni fõišpáni*. Práva fõišpánov opísané sú v zákone z roku 1886-ho v odseku o verejnej správe, zvlášte o fõišpánoch. Dľa výroku najvyššieho súdu krajinského ako fõišpáni, tak aj vymenovaní komissári — ačpráve sa tento úrad v krajinských zákonoch nikde nezakladá — majú právo: vlade zprávy podávať; žiadať vysvetlenia od štátnych úradov; predostreť, kandidovať ich k vymenovaniu, alebo k postúpeniu v úrade; dozorovať na verejnú správu právomocností; vyšetrovať úradovanie úradníkov, slúžnych do okresov vysielat; proti uzavretiam výborových zasadnutí appellovať; na výborovom zasadnutí predsedat.

Aké práva nemajú komissári vlády a kráľovskí?

Nemajú dľa povýš spomenutého zákona práva úrad viceispána alebo mešťanostu zastávať alebo na tieto úrady námestníkov vymenovať; nemajú ďalej práva autonomiu právomocností vo vnútorných jej záležitostiach shabať; účtovný rozvrh určiť, nemovitosti verejné kúpiť alebo odpredať, dlžoby na farchu právomocností robiť nesmejú; nemôžu sriaďovať nové úrady, vydávať nové pravidlá verejnej správy; nemôžu zastávať úrad sirotskej vrchnosti, nové príražky vyhadzovať; nemôžu rozpustiť stoličné výbory; ani verifikačný a ani ustredný výbor vyzdvihnúť, alebo na jejich miesto nové výbory vymenovať nemôžu; nemajú tiež práva v mene týchto výborov súdiť alebo výrok vynášať, čo im zákon dovoľuje je, že v nich predsedat môžu; konečne také úrady, ktoré sú voľbe podrobené, svevoľne zaplňovať nesmejú. Na základe povýš spomenuteho zákona komissári

kráľovskí a vlády nesmejú na tom pracovať, aby nariadenia dotyčno vyberania snemom nepovolených daní, ako aj ustanovenia snemom nepovolenej assentirky rekrútov, prevedené boly.

Čo z toho nasleduje, jestli výrok najvyššieho súdu platnosť podrží?

Najvyšší súd [verejnej správy] vyniesol svoj výrok a nemá príčiny ho premeniť. Tohoto výroku musí sa držať pri každej príležitosti. Aké to teda bude mať následky? To si každý človek na prstoch môže vyrátať. V jednotlivých právomocnostiach komissári rozpustili výbory. Ku tomuto nemali práva. Tie rozpustené výbory sú teda nie rozpustené. Po viacej miestach zas komissári vyzdvihli z úradov viceispánov, stoličných úradníkov, slúžnych, títo sú tiež nie právne z úradov vyzdvihnutí. Čo je ale s tými úradníkmi, ktorých komissári v jednotlivých právomocnostiach vymenovali do úradov? Jejich vymenovanie dľa zákonov nič neplatí. S vojskom a so žandarmi vedení sú síce do úradov, keď ale v krajine zavedený bude poriadok, poshľadávaným úradníkom týmto z úradovania jejich ostane len smtná pamiatka. Z celého nezákonného vladárenia baróna Gejzu Fejérváryho ostane ale krajine len tá najsmutnejšia pamiatka. Smutná bude pamiatka táto už aj preto, bo veľký štátnik tento ani sám nevie, čoho sa má prítomne chytiť. Včuľ ako sa hovorí a píše, na tom pracuje, či majú byť voľby alebo nie.

Či budú voľby ablegátov vypísané?

Toto je tá veľká hádka, nad ktorou si dnes toľko ľudí hlavu láme, múdrych a nemiúdrych. Na túto hádku ale doposiaľ nikto nevie odpovedať. To je ale istá vec, že baróna Gejzu Fejérváryho omínajú krpce. Pred rozličnými deputáciami, ktoré z niektorých krajov ehodia k nemu na poklonu ľahko sa mu je rozhadzovať, ľahko mu je aj za všetko čo stvára zodpovednú činiť koaliciu. Není mu ale ľahko do Viedne lifrovať peniaze a vojakov, ktoré tam veľmi potrebujú. Nahliada síce, že ho všetky jeho špekulácie zklamaly. Kráľovskí a vládni komissári, od ktorých toľko očakával, nič nestoja a škoda toho papiera, na ktorom ich na túto hodnosť vymenovali. Socialdemokrati, v ktorých si toľko zakladal, odvolávajú sa síce v každom shromaždení, ktoré si slobodne vydržiavajú,

na milióny ľudu, Fejérvárymu však nemôžu dať ani haliera na kanóny, ani jedného chrapúňa pred kanón. Volky-nevolky musel sa teda barón Gejza Fejérváry s tou myšlienkou zaoberať, či by predsa nemal dať voľby vypísať? Po dlhej ministerskej porade vzal teda so sebou svojho adlatusa Jozefa Vésziho (Weissa) a odcestoval s ním do Viedne. Tu na audiencii predložil jeho veličenstvu kráľovi, že dľa zákona nové voľby majú byť vypísané do 11. apríla. Ako hovoria, predložil on ale aj to kráľovi, že v prítomnom stave krajiny voľby nevypadnú dľa jeho chuti. Jeho veličenstvo kráľ má teda rozhodnúť, či voľby do 11-ho apríla majú byť vypísané alebo nie. Jeho veličenstvo kráľ na túto predlohu nerozhodnul a Fejérváry vrátil sa bez výsledku domov. Bola následkom toho zas veľká ministerská porada a po tejto porade všetci ministri, čo ich je len na žive, sobrali sa a odcestovali v pondelok do Viedne. Vyzerá to tak, ako keby rozhodnutie jeho veličenstva kráľa silou-mocou chceli vynútiť. Či teda vypísané budú voľby do 11. apríla, ako to zákon nariaďuje, ešte sa nevie. To závisí jedine od rozhodnutia jeho veličenstva kráľa. Jestli ale voľby v zákonom čase vypísané nebudú, za to, ako za všetko, čo po tom pre krajinu zlého nasleduje, zodpovedný je len barón Gejza Fejérváry.

Čo teda chce barón Gejza Fejérváry?

Barón Gejza Fejérváry udržať sa chce na vláde aj s jeho kompanmi. Pri zákonne svolanom sneme by mu to nebolo možno. Pozbaviť teda treba krajinu konštitucionálnych práv, aby sa on na vláde udržať a do Viedne vojakov a peniaze lífrovať mohol. Preto hovorí, že chce vytrhnúť Uhorsko z rúk koalície; preto sa vystatuje tým, že zničiť musí koalíciu; nielen rozličné nezákonné nariadenia, lež ešte aj kalendáre vydáva proti koalícii. Koalícia je mu trň v oku, bojí sa jej ako čert svätenej vody. Koalíciu zničiť, to chce v prvom rade barón Gejza Fejérváry, aby mu nikto nedozeral na prsty a aby neodvisle panovať mohol. To najsmutnejšie je, že mu vo všetkom tomto radu dáva nový ministeriálny radca, osvietený žid Jozef Vészi (Weiss). Každý, i ten najjednoduchší človek musí nahliadnúť, že sme to už ozaj ďaleko dovedli, že Uhorsko po tisícročnom jestvovaní svojom dľa rady jedného žida môže byť riadené a spravované. Či toto nenie smutný obraz

prítomných politických pohybov, pod ktorými hrozne trpí naša krajina. Obraz tento je tým krušnejší, keď povážime:

Čo vlastne chce Fejérváry?

Všetky prítomné zápasy politické krúčia sa okolo jednej starej otázky. Liberalizmus v Uhorsku vygazdoval. Dokázaly to posledné voľby. Viedeňské kruhy sú ale liberalizmom nasiaknuté, od predávných časov očakávali tam spásu monarchie len od liberalizmu. Všetko, čo sa prítomne koná, stáva sa len v záujme toho, aby upadlý liberalizmus vzkriesený bol k novému životu. Len liberalizmus si nevšíma zákonov, len pod liberalizmom sa dá figlovať, šachrovať a všeliaké neriady beztrešne vyvádzať. Pod liberalizmom sa dobre majú židia a freimaureri a smutní lytieri s prázdnyim vačkom a hladným žalúdkom tiež len v liberalizme nachodia svoju spásu. Tisza ako politik urobil bankrot aj s jeho stránkou. Aby mu pomohol, vstúpil k nemu ako kompanista barón Gejza Fejérváry. Tisza ho preto vo všetkom podporuje. Tiszovi priatelia sú priatelia Fejérváryho a Fejérváryho druhovia sú druhovia Tiszovi. Či Fejérváryho chýrna stránka pokroku, alebo ako ju teraz pokrstili, stránka pokoja, nenie samí liberál? Či jednotliví ministri nezákonnej vlády sú nenie od koreňa liberáli? Ti rozliční komissári, ktorých si zo záložní vymieňajú sú nenie liberáli? Dezider Sulyovský, alebo ako sa po jeho babe volá Flesch, novopečený komissár, pod barónom Bánffym zázraky násilnosti stváral pri voľbách, je liberál od kosti. Novovymenovaní föišpáni a iní úradníci sú samí liberáli. Všetky nezákonnosti a neriady stvára teda dnes len tá istá liberálna stránka pod novou firmou baróna Fejérváryho, ktorá niekdy zúrila v krajine pod Tiszom. Čo teda vlastne chce Fejérváry? Jestli jeho veličenstvo kráľ prítomne nerozhodne a v zákonom čase voľby vypísané nebudú, chce on, aby voľbami voľakedy, Boh vie kedy, v nezákonom čase vypísanými, násilnosťami, ukrutnosťami, peniazmi a utlačením osobného presvedčonia sohnany bol snem, nie ku blahu vlasti, lež ku pozdvihnutiu upadlého liberalizmu. Nezákonná vláda, bárs kde na svete, panovať môže len pod liberalizmom. Ozitie liberalizmu, to chce vlastne barón Gejza Fejérváry, bo je to jedinou zárukou jeho vlastnej budúcnosti.

Kresťanská ľudová strana nebojuje proti osobám, lež proti skazonosným zásadám. Liberalizmus ale a zásady liberálne sú tie najnebezpečnejšie a v jejich následkoch tie najhroznejšie. Proti tomuto neohrožene bojovala doposiaľ naša kresťanská ľudová strana. Boj proti snahám na oživenie liberalizmu namiereným je cieľom kresťanskej ľudovej strany v budúcnosti. V tom svätom boji ku blahu vlasti, náboženstva a ľudu všetkými zákonnými prostridkami treba každému občanovi podporovať kresťanskú ľudovú stranu.

Biskupské osvedčenie.

«Biskupské požehnanie Katolíckym Novinám», tymito veľavýznamnými slovami ohlasovali «Katolícke Noviny» v jednom z posledných čísiel všetkým, ktorých sa týka a celému svetu to mimoriadne vyznačenie, že jeho exellencia pán biskup vojenský dr. Koloman Belopotoczky udelil im a predplatiteľom jejich svoje biskupské požehnanie a keď ich pochválil, vyslovil radosť svoju nad jejich rozširovaním sa a blahonosným účinkovaním. My sme toho nespomenuli, bo znajúc pokračovanie «Katolíckych Novín», neboli sme o tom istí, že sa to aj vskutku stalo. Nápadnú prípadnosť túto spomenuly budapeštianske noviny «B. H.» v osobytnom článku, na ktorý jeho exellencia pan biskup vojenský dr. Koloman Belopotoczky včul v nasledujúcom osvedčení odpovedá:

Blahorodá Redakcia! Poťažne na článok «Budapesti Hirlap»-u od 21. tohoto mesiaca pod titulom «biskupské požehnanie panslávom» prosím blahorodú redakciu o uverejnenie nasledujúceho osvedčenia: Ja «Katolícke Noviny» nedržím, nečítam, ani cirkevný, ani politický smer jejich nepoznám a nasledovne horlivost' jejich okolo rozširovania slovenskej reči ani pochváliť, ani čitateľom jejich biskupské požehnanie poslať som nemohol. Na osobnosť moju poťažné nápady pisateľa toho článku sú preto neslušné a nespravodlivé. Konečne poznamenávam, že som vyzval redaktora «Katolíckych Novín», aby na osobu moju vzťahujúcu sa falošnú zpravu odvolal. Ostatne trvám s úctou

Viedeň, 24. marca 1906.

dr. *Koloman Belopotoczky*,
vojenský biskup.

V záujme pravdy uverejňujeme toto osvedčenie a úfame sa, že ono katolíckemu ľudu slovenskému náležite a dotyčno nekatolíckeho jednania «Katolíckych Novín» navždy oči otvorí.

Osvedčenie.

Viacej priateľov a známych zaslali mi jedenáste číslo novín, čo v Skalici vychodia a menujú sa «Katolícke». Pri tých článkoch, ktoré sa na žabokrecký okres alebo na moju osobu vzťahujú, na kraji s ceruzou napísané boli tieto otázky: «Je to pravda?» Ponevác ja hore spomenuté noviny nedržím, ani nečítam, ani bych na ne nereflektoval, keby som k tomu vyzvaný nebol býval. Teda odpovedám, ale ostatný raz.

Čo sa týka tej otázky, že na koľko sa stala veľká «krivda» žabokreckému okresu, keď jeho voličia po dva razy pána baróna Kaasa s tak veľkou oduševnenosťou za svojho vyslanca si vyvolili, táto záležitosť jak zo stránky mojej, tak aj zo stránky celého okresu je už celkom zakončená. Nech teraz obecenstvo súdi, kto má pravdu, či ten, ktorý v okrese ani nebol, alebo či tých 20 mužov má pravdu, ktorí pri voľbe účasť brali? Tá «krivda» teda je taká «pravda» ako aj to, že som ja s osvedčením, ktoré 24. podpísali, okres *precestoval*.

O dopise «Od Illavy» píšu skalické noviny, že dopis «Od Illavy» v «Kresťane» uverejnený, taktiež aj všetky tie články, ktoré «ošklive, zlomyseľne a nemravne» napádajú «K. N.» «s istotou» odo mňa pochádzajú. Že je toto taká «pravda» ako aj mnohé iné, v týchže novinách uverejnené dopisy, o tom by redakcia «Kresťana» najlepšie svedoctvo vydať mohla. Ja na toto upodozrievanie len to odpovedám, že «kto je vo vreci, myslí že sú všetci.»

Minulý rok, ak sa nemýlim, na počiatku septembra skalické noviny zo Žabokriek jedon dopis priniesly, pod ktorým bol podpísaný «Jedon remeselník». Pýtal som sa môjho suseda vp, K. Zatkovicsa, že asi ktorý «remeselník» to môže byť, čo taký vtípný dopis v skalických novinách uverejnil? On je už tam vyše 12 rokov a tak aj všetkých svojich farníkov dobre zná, je ale tej mienky, že ten dopis v Žabokrekoch nikdy svetlo nevidel, a tak inde bol fabrikovaný.

Sú v našom okrese niektorí bratia tej mienky, že ten žabokrecký dopis, ďalej ten «Od Illavy» v 11. čísle «K. N.» uverejnený, jako aj po tomto dopise hneď nasledujúci druhý dopis «Z Prievidze», taktiež aj ten dopis, ktorý v «K. N.» o tom referoval, že čo som ja na porade dňa 16. novembra min. roku v Nitre vydržiavanej prehovoril, nikto iný nepísal, ako p. Andrej Czvincsek. Ja ale hovorím, že to nenie pravda, a jestli takéto upodozrenie predsa povstalo, za toto ten pán len «K. N.» podakovať sa môže.

Príčinu k tomu upodozreniu, jako by výš uvedené všetky dopisy v «K. N.» od p. A. Czvincseka pochádzaly, tá okolnosť zavdala, že p. A. Czvincsek nepodpísal to spoločné osvedčenie, ktoré ostatní duchovní podpísali. Toto

ale nenie dostatočné k tomu, aby sme ho z toho upodozrievali. Lebo keď dňa 14. februára v Sučanoch sme sa síšli, kde osvedčenie mnohí podpísali, p. A. Czvincsek v prítomnosti všetkých ostatných to povedal, že on naše spoločné «Osvedčenie» preto nepodpíše, pretože vtedy ešte nebol v okrese, keď sme p. baróna Kaasa po prvý raz volili, ale doložil, že s druhou čiastkou «Osvedčenia» súhlasí. A čo stálo v druhej čiastke? Že smer «K. N.» zatracujeme.

Nuž o takom vážnom a statočnom mužovi, ako je p. A. Czvincsek či je možno čo len z ďaleka si myslieť, žeby pred jednou vážnou spoločnosťou *zatracoval* smer «K. N.», a potom zas v tých istých novinách potajomky za chrbtom naším, svojich bratov očerňoval? To by bol skutok, ktorý by ani s morálkou, ani s najprimitívnejším pochopom počestnosti nijak sa zrovnaf nemohol. Je teda vec nemožná, žeby p. A. Czvincsek tie dopisy bol písal; tieto teda, ako aj mnohé iné, fabrikované sú v skalickej továrni.

Nerád som túto nepríjemnú udalosť opísal, držal som to ale za potrebné, aby medzi nami žiadne upodozrievanie, nedorozumenie nebolo, ale ako do terajšku, tak aj na budúce spojenými silami aby sme za našu kresťanskú stranu bojovali.

«K. N.» v dopise «Od Illavy» vyhrážajú sa mi, že o mojej spisovateľskej schopnosti vedia ešte iné veci, ale že tým «ešte» pokoj dajú. *Len na verejnosť s nimi!* Niekomu sa vyhrážať, to je vlastnosť len rovolveržurnalistov, a že takýto spôsob bojujania jako sa dá srovnaf so smerom novín, ktoré sa «katolícke» menujú, posúdenie tejto veci na katolícke obecenstvo ponechávam. Aby som ale «K. N.» prácu zlahčil a aby ony na smetisku čím skorej kutať mohli, tak im na vedomie dávam, že 1 rok bol som kaplánom v Predméri, 15 rokov v Žiline, poldruha roka v Budapešti pri boku osv. pána Molnára a tu som už na 10. rok.

Š. Paska.

Kresťanstvo a pokrok.

Zvláštne, ale dejinami mnohých století potvrdené je, že kde nevera panovala, tam nebol žiaden pokrok, každej novej myšlienky, spoločenský život bol neplodný, ako to ináč ani byť nemôže. Kto vystúpi z kruhu svetla kresťanstva, ten vstúpi do krajiny tmy, kde nič nevidí z vyšších právd, oči jeho duše sú zatemnené a tak čo sa týka vyšších myšlienok, ideí, nič nového nevynajde.

Jakú ale mala nevera taktiku?

Všetko to, čo kresťanstvo na svet donieslo, idey kresťanského smýšľania nevera najprv zhubila a potom za svoj vynález vyhlásila. V tom jednom nevera mala svoje šťastie, že vždy našla ľudí, ktorých zaslepila; svetu vytrubovala, že ona je jedine povolaná svet šťastlivým urobiť. Ale všetko toto bola lož a nepravda bezočivá. Preto povinnosťou našou je, aby sme idey kresťanského smýšľania svetu v pravom svetle ukázali, tak jako byly dľa svojho pôvodu, aby sme idey tieto od každej skvrny nekresťanského smýšľania, liberalizmu, socialdemokracie, kommu-

nismu a ostatných prevratných, omylných, bludných teorií očistili. Nesmieme to trpeť, aby neverci s našimi pokladmi svet mámili, nesmieme trpeť, aby neverci vznešené idey kresťanstva zpotvorili; ale všetko, čo je vlastnosť kresťanstva, to musíme znovu vydobiť, musíme na tej pôde pestovať idey kresťanské, ktorá jedine môže dobré ovocie donášať.

Nekresťanské smýšľanie vždy najde nejaké moderné heslo, ktorým svet omámi.

Neverci, ktorí bojujú proti kresťanskému smýšľaniu, majú jedno ľúbezné heslo, ktorým svet ohurujú a mámia, a slovo toto je v jejich ústach, novinách a knihách: *pokrok*. Keď v XVIII. stoly neverci započali boj proti kresťanstvu, pod kepienkou filosofie, už vtedy tri veľké idey kresťanstva — slobodu, rovnosť a braterstvo — sebe osvojili, aby napadnúť mohli všetko to, čo posavád svetu sväté bolo. Napadli kresťanstvo a cirkev, a jaké to malo následky? Francúzska revolúcia hlásala «slobodu, rovnosť a braterstvo», ale s akým výsledkom? Všade tiekla krv nevinných, všade slzy byly vylievané! Sloboda, rovnosť, braterstvo donášaly ovocie, ale jaké? Žalár, nespravodlivé výroky sudcov, neludskosť a guillotiny byly výsledky spotvorených revolucionárnych ideí!

Aj dnes liberalizmus honosí sa týmto slovom zvučným: «pokrok». Týmto slovom napádajú cirkev, že je pozostalá, že nenapreduje, kdežto všade a vo všetkom vidíme, že človečenstvo napreduje, činí divné pokroky! Keď ale nedáme sa zvučným heslom omámiť, tak nahliadneme, že i toto slovo «pokrok» je vlastnosť kresťanstva; pokrok a ovocie jeho jedine kresťanstvo dalo svetu, a aj včuf jedine kresťanstvo uisťuje pokrok, lebo bez kresťanstva nebolo by pokroku.

Preto vždy a všade neprestajne hlásajme, že «pokrok» je podstatne vlastnosť kresťanstva; kresťanstvo je *religia pokroku*; nemôžeme pokrok od kresťanstva odlúčiť. Toto bude predmetom nášho dosvedčenia.

I.

1. Čo to znamená: «pokrok»? Jestli pravý smysel chceme dať tomuto slovu, vtedy musí byť jeden cieľ, ktorý pokrokom obsiahnuť musíme, to jest k tomuto cieľu napredujeme. Cieľ ale tento musí byť pozitívny, to jest my skrze pokrok jeden pozitívny cieľ, pozitívne dobré musíme obsiahnuť, lebo jestli by sme pokrokom nemali obsiahnuť volajaké pozitívne dobré, ale zlé, vtedy zdravým rozumom nemôžeme povedať, že by to bol «pokrok», ba práve vtedy by to bolo odtiahnutie sa od dobrého. Potrebné je, aby cieľ bol zodpovedný prirodzenosti ľudskej, aby cieľ tento sama prirodzenosť ľudská žiadala, lebo len v tomto páde bude pokrok zodpovedný požiadavke našej, len vtedy bude v harmonii s tou úlohou, ktorej človek zodpovedať musí, aby svoj cieľ obsiahnuť. Cieľ ale tak prirodzenosti ľudskej, ako aj vývinu spoločenstva je *dokonálosť*; práve preto tak jednotlivý človek (individuum), ako aj celé pokolenie ľudske musí napredovať k dokonálosti. Preto aj pokrok za svoj cieľ nemôže mať iné, ako dokonálosť. Jestli pokrok za svoj cieľ nemal by dokoná-

lošf, vtedy to nenie opravdový pokrok, ba oddialenie od dokonalosti nebolo by iné ako dokonalosť. Jestli pokrok za svoj cieľ nemal by dokonalosť, vtedy to nenie opravdový pokrok, ba oddialenie od dokonalosti nebolo by iné ako úpadok. Už pápež Pius IX. napomínal, aby sme «slovám opravdový smysel dali». Preto «pokrok» nenie nič iné, ako namáhanie sa po dokonalosti, priblíženie k dokonalosti, aby sme konečne cieľ pokroku, najvyššiu dokonalosť obsiahli.

2. Dokonalosť, ktorú obsiahnuť máme je trojaká: *umná, mravná a spoločenská*. *Umná dokonalosť* pozostáva v poznaní pravdy, lebo pravda zdokonaluje rozum, čím hlbšie pravdy poznáme, tým väčšia bude aj dokonalosť. Je pravda, že tu na zemi poznanie pravdy je len slabý tieň tej umnej dokonalosti, ktorá čaká človeka na druhom svete, kde budeme vidieť Boha a v Bohu pravdu nekonečnú; keď ale tu poznávame pravdu, tým sa pripravujeme k poznaniu tej dokonalosti, ktorá sa nám v nebi zjaví. *Dokonalosť mravná* v tom záleží, že človek svoju vôľu dľa príkazov božích spravuje, vo všetkom vôľu božiu vyhľadáva. V tom, že človek svoju vôľu dľa vôle božej spravuje, má svoj základ *čnosť*, nasledovne dokonalosť mravná človeka záleží v čnosti. — Čím je kto čnostnejší, tým je aj mravne dokonalejší. Keď pokolenie ľudské dľa zákona božieho spravuje svoje skutky, v tomto páde na vyššom stupni stojí mravná dokonalosť jeho. Konečne *dokonalosť spoločenská* v tom záleží, keď zdravé sú pomery spoločenské, lebo aj život spoločenský je dielo božie. Boh do srdca ľudských písal svoj zákon, preto vývin spoločenský len dľa zákona božieho môže sa stať, spoločenského blahobytu jedine zákon boží môže byť základom.

(Pokračovanie nasleduje.)

POLITICKÉ CHÝRY.

Slovenská ľudová strana.

Konečne sa sriadila tá mnoho spomínaná slovenská ľudová strana. Luteránsky «Týždenník» a «Katolícke Noviny» o tomto síce mlčia, to ale tajiť nemôžu, že dňa 20. marca zošlo sa v Žiline niekoľko ľudí cieľom založenia slovenskej ľudovej strany. Budapeštianske noviny doniesly asi o jeden deň prvej o tomto chýry, je to teda až veľmi nápadné, že to práve tie povýš spomenuté noviny ako orgány tej novej strany ani len slovíčkom nespomínajú. My si to len ta môžeme vykladať, že tí patriční páni nenie sú spokojní s výsledkom jejich namáhania. Už v decembri minulého roku, ako po prvé spolu boli dišputovali sa o tom, že aké meno vlastne majú dať tej novej stránke. Páni z Turčianskeho Sv. Martina na silu chceli tej novej stránke dať meno: slovenská národnostná stránka. *Juriga* a *Jehlička* boli proti tomu a naliehali na to, aby stránka táto pomenovaná bola: slovenská ľudová strana. Vedeli oni totiž, že ľud slovenský zná a miluje ľudovú stranu, aby teda ľud privábil ku svojej strane, po-

menovali ju ľudovou stranou, pravda slovenskou. *Hodža* vzdor tomu píše vždy len o národnostnej slovenskej ľudovej strane. «Kat. Noviny» spomínajú zas vždy len slovenskú ľudovú stranu. Nech si oni však stranu svoju akokoľvek menujú, vo správe jej je známy *Pavel Mudroň, Stodola, Hodža* a *Juriga*. Nuž v tomto kruhu si už *Juriga* darmo rukávy vyhrňa, stránku túto on ani nebude spravovať, ani nepovedie, lež jeho samého za nosom viesť budú starí vodcovia národnej slovenskej strany. O tomto sa ostatne už doposiaľ mohol presvedčiť. Vedenie a správa tejto novej strany je v Turč. Sv. Martine; všetky chýry o nej uverejňujú sa najprv v «Národných Novinách», potom ich opakuje luteránsky «Týždenník» a napokon ako sojka štebocú ich «Kat. Noviny» ďalej. Takto napádajú ako verní spojenci všetci traja kresťanskú ľudovú stranu a týmto spôsobom ako na kommando búria všetci traja proti triedam zámožným. «Katolícke Noviny» by ale v prvom rade mali nahliadnuť, že týmto búrením proti panskej triede dali sa zviest na veľmi nebezpečnú pôdu, bo to nemôžeme predpokladať, žeby nenahliadly, že luteránsky «Týždenník» v ak úzkom spojení stojí s červennými socialdemokratmi. Jestli to ale nahliadnu, prečo sa neoslobodia z tejto nebezpečnej spoločnosti a prečo po farizejsky balamútia ľud, že ho vyrvať chcú z rúk červenných socialdemokratov.

Pravdomluvnosť luteránskeho «Týždenníka».

Luteránsky «Týždenník» nemôže zanechať smutné jeho remeslo pomlúvania a utrhaní. V poslednom čísle píše k obveseleniu svojich čitateľov, že je vraj pápež proti néppártistom. Uverejňuje *Hodža* to osvedčenie, ktoré gróf Ferdinand Zichy rovno z Rímu dostal. Čo ale zatvára *Hodža* z tohoto osvedčenia? Že sa pápež nemieša do záležitostí Uhorska, ale že pokarhal Molnára. Nuž či z toho osvedčenia toto nasleduje? Takého jednaní a zmýšľania človeka treba by bolo ovšem verejne pokarhať, no my sústrast máme s človekom tak hlboko upadlých citov slušnosti. Ide v pravdomluvnosti jeho luteránsky «Týždenník» ďalej, keď píše, že ľudová strana preto prenasledovala dr. Kubinu, lebo je on statočný človek; k tomu že ľudová strana potajomne vyjednávala s Wenkheimmom. Toto sú ozaj hrozné obžaloby! Či ich ale *Hodža* vie aj dokázať? S človekom pravda, čo neustále bojuje s takýmto nešlachetnými prostriedkami, nenie hodno sa dišputovať. S takýmto človekom najlepšie je pozor dávať na to, aby sa s ním v jednej spoločnosti nestretol, bo človek, jehož každodenné remeslo je pomlúvanie a utrhanie na cti, ľahko by sa s tým mohol chvastať, že je on ako druhý, čo v poctivosti bližného svojho necvácha.

Nekatolícke jednanie «Katolíckych Novín».

«Katolícke Noviny» zas len to chcjú dokázať, niekoľko sú katolíckeho ducha, keď prekrucovaním pravdy napádajú kresťanskú ľudovú stranu. Bo ku nápadom iného predmetu nemajú, omielajú v poslednom čísle záležitosť Martina Kollára. My sme túto záležitosť pravde zodpovedne vysvetlili. Na toto vysvetlenie «Katolícke Noviny»

mlčaly celé dva mesiace. Opakujeme teda naše vysvetlenie, keď tvrdíme: že sa Martin Kollár u ľudovej strany nikdy nehlásil, že on oproti pracoval za dr. Štefanoviča, ktorý vystúpil s národným programom slovenským proti ľudovej strane, napokon, že i sám Martin Kollár vystúpil proti ľudovej strane. Kto teda proti ľudovej strane opätne a verejne takto jednal, o tom sa len nemôže povedať, ako to «Katolícke Noviny» tvrdia, že bol dakedy opravdovým ľudákom. «Katolícke Noviny» však dľa svojho zvyku ešte aj z toho upodozrievajú ľudovú stranu, že ona naviedla kardinála-primasa, aby písal proti Martinovi Kollárovi. Nuž toto je to najpodlejšie osočovanie a pomlúvanie. Takéto volačo v ľudovej strane nikomu nikdy ani na mysl neprišlo. To by sa ostatne nikto ani opovážif nesmel, aby knieža-primasa oslovil, aby on Martinovi Kollárovi listy vypisoval. «Katolícke Noviny», aby sa ešte lepšie vycigánily, píšu ďalej, že «Kreštan» za maďarské kommando bojuje. Aby bolo uvedené maďarské kommando, te ešte «Kreštan» nikdy nepovedal, teda za to ani nebojoval a nebojuje. Aby sme ale aj s touto vecou na čistom boli, ľudová strana v tom, jestli miesto nemeckého kommanda zavedené bude u vojska maďarské kommando, nevidí nič urážlivého a žiadnej krivdy pre Slovákov. Ináč bý tomu bolo, keby kommando u vojska viedlo sa doposiaľ v slovenskej reči a keby ho ľudová strana pomaďarčif chcela, vtedy a len vtedy so všetkým právom tvrdif by sa moblo, že ľudová strana krivdu robí Slovákom. Jestli sa ale dakto pri vojančine niekoľko maďarských výrazov naučí, to sa ozaj nemôže považovať za do neba volajúcu krivdu na ľude slovenskom spáchanú. Ľudová strana sa vôbec nemieša do toho, v akej reči sa má viesť kommando u vojska, táto otázka ani nikde nestojí v jej programme, zdravého rozumu človek nemôže teda tvrdif, že sa prehrešuje proti ľudu slovenskému. My len to opakujeme, že reč kommanda nikdy nebola v programme ľudovej strany, keby však u vojska zavedené bolo maďarské kommando, pre toto by sa nemohli ponosovať Slováci, bo doposiaľ slúchať museli kommando nemecké. A či je aj tomuto na príčine tá nenávidená kresťanská ľudová strana? Aby však pomlúvania «Katolíckych Novín» završené boly, uverejňujú ešte aj jedon dopis z volebného okresu žabokreckého. *Jozef Novák*, kaplán skalický, v záujme Mudroňovej a Hodžovej stránky vyznačil svojou prítomnosťou okres žabokrecký, z tejto príležitosti prišiel do Skalice *dopis*, ktorý si zaiste on sám spravil a v tomto spomína, pravda v mene tamojšieho dopisovateľa: «a my sme nechceli verif, ved na našej doline nenie pamiatky, čo by bolo videt knaza takto priateľsky s ľuďom jednať a ho poučovať. Nás potrebovali len vtedy, keď boly voľby. Inokedy boly nám krčmy otvorené, avšak srdcia našich kňazov nie.» — Toto má byť výsledkom výletu tohoto apoštola Hodžových múdrosti do okresu žabokreckého? O tomto novom apoštolovi len toľko môžeme povedať, že je on mladý a neskúsený človek a ani nevie čo robí. Ide on do cudzieho biskupstva a opovážuje sa tam o tamojších, v zásluhách zostaralých, zošedivelých kňazoch to povedať, že sa oni nestarajú o svoj ľud. Hovorí, alebo tomu sedliakovi, čo

ten dopis mal napísať kladie do úst tie slová: že po voľbách ľudu otvorené sú krčmy, nie ale srdcia jeho kňazov. Toto rozumie sa hrozne urazilo kňazstvo tohoto okresu. O tom ale ani reči byť nemôže a ani sa to pomysleť nedá, že by na prvé slovo celkom cudzieho človeka ľud katolícky zabudnuť mohol všetko to, čo verní pastieri jeho duchovní cez roky a roky zaň obetovali a učinili. My to za nemožné držíme, bo sa to vôbec nikde ani nestáva. Tento dopis alebo nenie opravdový, bo si ho on sám sfabrikoval takým cieľom, akým nešlachetným cieľom pustil sa na túto cestu, aby totiž bratov svojich v Kristu zašpinil a zohavil pred ľuďom, alebo jestli je dopis tento pravdový, to ten najnovší vigéc «Katolíckych Novín» potkal sa len s ľuďmi, v jejichž srdciach už aj predtým o kňazstve a náboženstve nebolo ani chýru, ani slychu.

Čo sa chystá vo Viedni?

Uhorskí ministri odcestovali všetci do Viedne. S ministerstvom je tam pravda aj osvietený pán Vészi (Weiss), bo sa Uhorsko prítomne podľa rady tohoto žida riadi a spravuje. Na predlohu baróna Gejzu Fejérváryho jeho veličenstvo prijal blahosklonne v audiencii všetkých ministrov. Bola aj veľká ministerská porada, na ktorej predsedal jeho veličenstvo kráľ. Na tejto porade je — ako píšu — uzavreto, že voľby okolo 12. apríla vypísané a s koncom apríla prevedené budú. Jestli je to pravda to v čas svätý veľkého týždňa, keď celý svet kresťanský boľastne rozpamätuje sa na trpké umučenie Pána, židia, freimaureri a socialdemokrati sme seba budú kortešovať ku oslave pokroku Fejérváryho. Bodaj by to posledné hody boly zkazonosného liberalizmu.

Kráľ. uhorská pošta v službe policajtov.

Slobody naše hrozné pokroky robia do priepasti zaniknutia. To dokazuje ten úkaz nie ruského, lež uhorského ministra obchodu, dľa ktorého poštové správy povinné sú udávať fiskusovi kráľovskému, aké listy, zásielky, telegramy a telefoničné chýry dostávajú postou osobností politické. Fiskus má právo všetky takéto zásielky, shabať. — Škoda, že je Sibéria tak ďaleko od nás, Lacko Vörös by ináč ta mohol preložiť svoje ministerské kreslo. Také nariadenie by sa ani ta nehodilo, tým menej do Uhorska.

Nový főišpán nitriansky.

Đuro Csillaghy, bývalý ablegát liberálny, pozdejšie komissár, vymenovaný je vza főišpána stolice nitrianskej. Tomuto ymenovaniu sa najviacej Đuro Csillaghy poteší, stolica nitrianska sa tomu až vtedy bude tešif, keď ho z tohoto úradu vyzdvihnú.

Kráľovský komissár stolice Zala.

Stolica Zala neušla tomu zriedkavému vyznačeniu, ktorého stala sa účastnou tým, že ta za kráľovského komissára vymenovaný je Dezider Szulyovszky. Po jeho babe volá sa on Flesch a je veľmi známy v topolčanskom okolí. Ako sa tu s ním radostne lúčia, tak žalostne vítajú ho v stolici Zala.

BESEDNICA.

Obet nemúdrej lásky rodiča.

(Dokončenie.)

Jeho príchod do nášho mesta bol víťazoslávnym. Pri stanici ho čakali najprednejší páni a predstavení mesta, professori všeučelišťa, katolícke spolky a braterstvá; aj biskup tam bol i s celým dvorom. Vlak postál, dolu schodíkmi sišiel starší, nachýlený človek, jeho tvár ale bola čerstvá, úsmev anjelský, pohľad premilý, reč jednoduchá. Každého oslovil, na každého pozrel, sta dieťa prijímal pozdravy.

Asi 50 panských rodín závodilo, ktorej čestnú príležitosť použije? Kniežatá, grófi, baróni atď. sa mu ponúkali k službám.

— Páni moj! — riekol — v zmätku som; koče sú všetky čarokrásne, neviem, na ktorý si mám sadnúť, pretože všetkých majiteľov týchto kočov milujem. Na prvom koči do mesta pôjdem, na druhom sa na stanicu vrátim; na trefom zas do mesta pôjdem atď., zakaľ každý nebude mať vyhovené.

Každý obdivoval tú múdru reč. Sadol si teda na prvý koč. Ľud ho sprevádzal a neprestajne zveleboval.

Ale predsa kto to bol? Ten skromný, pokorný katolícky kňaz, ktorý nemal bohatstvo, nemal imanie, ktorý almužnu žebрал pre tritisíc sirôt, bol zázrakom veku; tento apoštol lásky mal meno: Ján Don Bosco.

Moja matka začala úfať, že ma tento svätý muž uzdraví, ktorý už premnohým zázračne pomohol. Don Bosco bydlil v Sarrii vedľa Barcellony, kde mala jeho rehoľa salezská kláštor. Matka ma chcela nechať požeňať od neho. Na koči sme šli ta. Ukrutné množstvo ľudí tam čakalo, aby boli k nemu pripustení. Ľudia hovorili, že len s výpusťku kláštora razom požeňná celé množstvo Don Bosco, pretože po jednom nebolo možno odpraviť tých ľudí. Mame sa to nepáčilo. Pýtala sa jedného salezského kňaza, či by nemohla s Don Boscom mluviť.

— Pani moja, — odpovedal jej kňaz — vy žiadate nemožnú vec. Don Bosco je tak veľmi ustatý, že dnes vás nemôže k sebe pripustiť. Zavediem vás ale do kaplnky, kde aj s ostatnými prítomnými osobitne vás požeňná.

Medzi tým dostali sme sa k bráne kláštora, ktorá ešte i život znebezpečovala. Stejac i sediac po ceste jedli ľudia.

V tej kaplnke, kde Don Bosco sv. omšu slúžieval, trikrát som sa pomodlil sv. ruženec. Zrazu prišiel tajomník Don Bosca, sdeliac nám, že vďačne budeme vítaní v sieni Don Bosca. Mama moja pre Boha orodovala za osobitný

výsluch. Ostatní šli do siene, my sme vonku zostali. Ku každému vlúdne prehovoril, každý dostal agnusťek; jedna mladá ženička s plačom i úsmevom volala:

— Don Bosco ma uzdravil!

Ona následkom potknutia mala potrhane nervy v nohách. Všetci lekári tvrdili, že sa jej nemôže pomôcť. Od dlhšieho času ani pohnuť sa nemohla z domu, teraz ale po obdržanom požeňnaní sama vyšla z izby Don Boscovej.

Medzi tým nás volal tajomník. Ja som i so sestrou kľakol pred Don Boscom, mama ale orodovala:

— Oh otče, uzdravte mi syna!

Don Bosco na mňa položil ruku, pýtal sa ma, ako sa volám; dakoľkými slovami tešil mamu, že Panna Maria mi vyoroduje zdravie, je-li to prospešné môjmu dušnému spaseniu.

Ja som pristúpil k nemu, abych mu ruku bozkal, on mi ale pošeptal:

— Synu, chystaj sa k peknej smrti; Boh ti dobre chce činiť; potešený zomreš; složíš sľub reholnícky a o osem mesiacov v nebi budeš.

Ó blažený znak, ktorý mi nebo dal.

26. okt. 1886.

Moje zdravie klesalo; ani písať už nemôžem. Slová Don Bosca som si nemohol vysvetliť. Ani stáť som nevládal. No, už sa nedostanem do kláštora, už je po svätom živote.

30. nov. 1886.

Už vyše mesiaca som neopustil posteľ, tolko vlády ale sem predsa mal, že som písal správcovi kláštora a i Karolovi. Správca ku mne pustil Karla, aby mi po smrti zatlačil oči. Spolu som ho poprosil, aby složil a vydal tento môj denník.

2. dec. 1886.

Velebno buď meno Božie. Karol príde. Musím sa chystať, lebo beda neprichystanému človekovi. Boh buď milostivý mojej matke, ja jej zo srdca odpúšťam. Oh, Bože, však si len nekonečne milosrdný, že si ma neodstolil od seba.

Karol bdel pri priateľovi zomierajúcom. On napísal koniec týchto smutných dejín. Jeho vlastné slová nasledujú teraz:

— Heinrichu, drahý Heinrichu, — riekol som tupým plačom, obejmúc na smrť chorého mladíka. — Pozri, ja som Karol.

Herinrich sa naplnil radosťou a veľmi slabým hlasom povedal:

— Však sa len teším, že v tvojom náručí môžem zomreť, oh môj prvý a posledný priateľ pravý.

Ticho usnul; o chvíľu moje meno spomínal.

— Tu som pri tebe, — riekol som mu.

— Jedna myšlienka mi nedá pokoja. — šeptal ďalej. — Veľmi rád bych ešte raz videl správca kláštora v Barcellone.

— Ešte dnes tu bude. Ja som ale prišiel k tebe s tým plnomocenstvom, aby si do mojich rúk mohol složiť sľub našej rehole, jestli by ten dobrý starec nemohol prísť.

— Oh, dobrý priateľu, tým splníš len najvremejšiu túžbu môjho srdca. Boh teba vyvolil za môjho tešiteľa.

— Neboj sa, dost si trpel za svoje hriechy, Boh ťa milosrdne prijme, za hodného ťa považuje, aby si mohol zložiť reholnícky sľub.

Na druhý deň sa pekne okrášlila kaplnka, ktorú mali v dome, prišiel správca, svätú omšu slúžil; Heinrich ale veľmi pobožne konal svoju modlitbu. Potom ale v kostolnom rúchu podal sv. prijímanie Heinrichovi a čítal osnovu sľubu, ktorú za ním mluvil Heinrich s veľkou radosťou. Každý bol hlboko dojatý.

Správca sa vzdialil s tým sľubom, že na druhý deň zas navštívi chorého. Lenže tento každú chvíľu slabším zostával a len preveliká radosť sa zrkadlila na jeho tvári. Potom sklonil hlavu a s úsmevom utešeným na ústach vypustil ducha.

Matka jeho čo ranený divok zvolala :

— Ja som ho usmrtila!

— Oh, Heinrichu, ty zradená duša, tedy si nás opustil! — zvolal som vo veľkom žiali. — Nespomohol ti plač matky a sestier, nepomohla ti modlitba Karla, nepomohly ti sväté sľuby. Ach, ty si už v nebi...

Ježiš, ktorého najsvätejšie meno si si vypálil na prsá, ťa už celkom k sebe privinul; Boh s tebou, mladý pútniku; tvoje smutné deje sa tu končia. Boh s tebou, Heinrichu, do videnia! Podáva *Jozef Zchrenovca.*

CHÝRNIK.

Letovanie kráľa. Jeho veličenstvo kráľ dňa 24-ho marca v sobotu ráno o 8-mej previezol sa zo Schönbrunnu do Burgu, kde v audiencii prijal arcikňažnu Mariu Tereziu, ktorá po dlhej a ťažkej chorobe prvý krát predstavila sa kráľovi. Kráľ do konca júna poostane ešte v Schönbrunne, potom ale — ako každoročne — odcestuje do Ischlu.

Meniny pápeža. Pápež Pius X., ktorého krstné meno je Jozef, na Jozefa slávil svoje meniny, lebo pápeži dľa starého zvyku nezaspávajú deň svojho nového mena, ktoré si vyvolia po zvolení za námestníka Kristovho. Kardináli aj tento rok navštívili pápeža vo Vatikáne a zablahoževali sv. otcovi. Pápež sa s kardinálmi veselo rozprával asi za poldruhej hodiny; úradné reči neodznely a ani s politikou sa nezaoberali. Na obede boli u pápeža jeho tri nevydaté sastry, sesternica Parolin a jeden privátny tajomník, ktorý je dávny priateľom rodiny Sarto. Všetky jedlá zhotovené boli dľa benátskej kuchyne a na obede rozprávali sa v benátskom nárečí. Pápež z príležitosti svojich menín dostal veľmi mnoho blahoželajúcich telegramov. Blahoževali mu všetci pannonníci a aj anglická princezna Ena Battenbergská. slúbenica španielskeho kráľa.

Štefan Rakovszky, bývalý podpredseda snemovne a podpredseda ľudovej strany ťažko ochorel minulé dni a musel sa podrobiť veľmi nebezpečnej operácii. Operácia sa celkom podarila a dá sa očakávať, že vítečník tento s božou pomocou zanedlho úplne vyzdravle.

Neúplné pluky. Z Levoče píšú, že kontingent 85. pešieho pluku v Levoči ešte nenie úplný, lebo z povolaných náhradných rezervistov hlásila sa len nepatrná čiastka, následkom čoho sú stotiny až do jednej neúplné. Žandári síce dovážajú zbrannou mocou náhradných rezervistov a minulé dni narukovalo 200 náhradných rezervistov z roku 1901., ale kontingent pluku an takto nie je doplnený. Teraz z 37., 39. a 101. pluku, kde je mužstva nazvyš, doplnia tunajší 85. peší pluk a 67. peší pluk, ktorý leží v Prešove. — Darmo figlujú tí páni pokroku, bez snemu nedostanú vojakov.

Premený mien. S dovolením ministerstva vnútorných záležitostí Fried Percer premenil sa na Filipa Fényes; Mojžiš Róth volá sa Ármin Abonyi a Selig Rosenthal volá sa Zigmund Bálint. Všetci títo rozumie sa šíriť budú v krajine Fejérváryho pokrok.

Koniec zvadý. Z Trenčína oznamujú, že robotník Alojz Krausz vždy sa vadieval so svojou manželkou. Keď sa posledne povadil so svojou manželkou, uderil ju po hlave, takže nešťastnica naskutku zomrela.

Nová účastinárska spoločnosť v Žiline. Zo Žiliny oznamujú, že pod názvom «Žilinské elektrické diela účastinárska spoločnosť» utvorila sa nová firma na osvetľovanie. V rade zakladateľov sú žilinské peňažné ústavy a viac kupcov. S postavením elektrickej osady poverili hlavnomestskú firmu «Ganz a spoločník».

Chýry zo Spiša. Dňa 9. marca vyťahly z rieky Poprad jednu utopenú ženu. — Knieža Hohenlohe, ktorému už hodná čiastka našich čarokrásnych Tatier patrí, znovu chce teraz kúpiť 1750 jutár v Tatrách, a síce od obcí Ždjar, Forberg a Rókus, teraz sa pojednáva o tom. A tak, bohužiaľ, pomaly celé vysoké Tatry do rúk cudzozemcov prídu. — Levočský kráľovský súd odsúdil Juraja Diószeghyho, ktorý ako pisár podhradského okresného súdu viac sto korún úradných peňazi spreneveril, na jeden rok do žalára a Jána Kovalčíka 17-ročného mládenca z Richvaldu za to, žd sa v Richvalde cez oblok do učiteľského bývania vlámal a pár korún ukradnuť, na pol roka do žalára. Tak dlho chodí krčah do studne, kým sa nerozbiže. — Jar sa vo Spiši na takú zimu premenila, aká okolo nového roku býva. Dňa 21. a 22. marca napadlo sňahu po kolená a zima bola až 15 stupňov.

Trávenie v Turci. Mrtvolu v auguste lanského roku zosnulého veľkostatkára Ivana Rakovszkého v Rakove, pretože sa vyskytlo podozrenie, že veľkostatkár Ivan Rakovszky bol otrávený, vo stvrtok dňa 22. marca v prítomnosti súdneho lekára Kolczonayho a okresného lekára Šimku otvorili a potrebné vnútornosti zosnulého cieľom preskúmania poslali krajinskému chemickému ústavu do Budapešti. Na výsledok chemického skúmania sú v Turci veľmi zvedaví, lebo z toho vysvitne, či patričný bol skutočne otrávený alebo či prirodzenou smrťou skončil.

Kríž na universite. Pred piatimi rokmi, dňa 18-ho marca roku 1901. sa stalo, že viac sto univerzitných poslucháčov vyvesilo v učebných sieňach právnickej a filozofickej fakulty university v Budapešti jednoduché, z čierneho dreva zhotovené kríže, lebo kríže, ktoré predtým boli v sieňach, počas upratovania sňali, ate potom viac nevyvesili. Na nariadenie vtedajšieho ministra výučby dra Júliusa Wlassicsa kríže sňali. V nedeľu dňa 18. marca záležitosť kríža na universite opäť vzkrsla. V mene kresťanskej univerzitnej mládeže, ktorá žiada, aby na universite v učebných sieňach vyvesený bol kríž, jurista Jozef Freyler, posluchač filozofie Július Alleras a posluchač lekárstva Max Kapuy boli na poklone u rektora dra Ludvika Lánge a odovzdali mu memorandum, v ktorom mládež žiada, aby bolo prvevedené lanskoročné uzavretie univerzitnej rady. Univerzitná rada totiž lanského roku uzavrela, že do učebných sieň university dá vyvesiť uhorské cimery, na ktorých — ako je známe — je nakrivený kríž. Nestalo sa však ani toto. Vzdor tomu, že universita uhorská je katolícka základina a udržuje sa väčším dielom z katolíckeho majetku, smerodajní ľudia boja sa tam kríža ako čert svätej vody.

Obef pálenky. Neobyčajný a úžasný prípad udal sa nedávno vo francúzskej obci St. Vincent de Boisset. Keď sa tamojší gazda Suchon so svojou manželkou vrátil večer domov, videl, že jeho osemročný syn je nachýlený na kolísku jeho malej dcéry. Chlapec sedel na stolčeku a hlavu mal položenú na kolíske. Otec si myslel, že chlapec spí a preto zkríkol naňho. Keď videl, že chlapec sa nezobudil, zatriasol ho a vtedy zbadal, že sa syn nehýbe. Nalakaní rodičia všemožne usilovali sa, aby chlapca vzkriesili ku povedomiu, no všetko bolo darmo, malý chlapec o niekoľko minút zomrel. Z istých okolností ľahko bolo ustáliť, ako zomrel chlapec. Pokým rodičia neboli doma, chlapec vyškríabal sa na kastrňu, vzal fľašu s páleným a si hodne potiahol z nej. Tuhý lieh hodil chlapca o zem, takže sa niekoľko hodín skonol.

Ztroskotala sa loď. Z Vigo oznamujú, že rýchly parník «Kaproca», ktorý prináleží hamburgskej nálad odvážajúcej plavebnej spoločnosti, neďaleko prístavu Vigo sa ztroskotal. Námorníkov a 60 cestovateľov lode rybári zachránili.

Železničné nešťastie v Amerike. Z New Yorku oznamujú, že v severnej Amerike na železničnej čiare Denver—Rio Grande udalo sa veľké nešťastie. Srazili sa dva osobné vlaky, následkom čoho 40 ľudí prišlo o život a vyše sto cestovateľov bolo ranené. Len 15 ľudí sa zachránilo. Oba lokomotívy a všetky vozne sa dolámaly.

Záhadne strašidlo. V Radvani (stolica zvolenská) v dome kovárskeho majstra N. Končeka od dvoch týždňov každú noc akási tajná moc hádže predmety na izbennú podlahu, ako: kriedu, vydličky, nôž, kľúč, atď. Jestli svetlo horí, tedy ho zahasí. Nôž alebo vidličky zavreté v skrini bez toho, že by sa skriňa otvorila, vyhodí na prostred izby. Podobne sa to robí aj s kľúčom. Kľúč je v zámku z vonkajšej strany a tá tajná sila ho bez toho aby sa dvere otvorily, vytiahne a s veľkým hrmotom hodí na izbennú dlážku. nik nevie, čo je to za strašidlo. Manželka končekova, ba i on sám, sú cele utrápení nad tým prípadom, lebo nemajú jednej pokojnej noci. Niekedy sa to začne už z večera, niekedy cez polnoc alebo na sviatani. Aj susedia chodia ta nocovať, aby sa presvedčili o pravde Teraz aj úradne sa má zistiť, či nenie v tom volajaké klamstvo.

Konec zlého žartu. Jednej slúžke v meste Lille (Francúzsko), ktorá slúžila v najväčšom hostinci mesta, istý hosť zo žartu povedal, že vyhrala na lôse jedenkrátstotisíc frankov. Za dva dni sa hostia len tak hrnuli do hostinca a hostinský mal z toho značný ošoh. Na tretí deň vysvitlo, že slúžka nevyhrala ani turáka. Hostia vystali a úbohé dievča od prežitej rozčulenosti nebezpečne ochorelo a teraz zápasí so smrťou.

Odsúdený vystahovalecký agént. Na kapitanáte VII. okresu odsúdili vystahovaleckého agenta Júliusa Ungára na 300 korún peňažnej pokuty a na pätnásť dní do väzenia, lebo agent mnoho ľudí vyvábil k vystahovaniu do Ameriky.

Hlad v Japonsku. Časopis «Daily Telegraph» oznamuje z Tokiova, že čínska vdova-cisárovná pre hlad trpiaci japonský ľud udelila 100.000 taelov podpory. (1 tael asi 5 korún.)

Millionár u pápeža. Známý anglický millionár Pierpont Morgan zdržuje sa nateraz v Ríme. Papež Pius X. prijal millionára na výsluchu v svojej privátnej knižnici. Ako sa hovorí, millionár z tejto príležitosti daroval pápežovi veľkú summu peňazí na cirkevné ciele, ačkoľvek nenie katolíkom.

Usmrtil ho plyn. Z Kežmarku oznamujú, že tamojší kupec, menom Móric Krieger, minulé dni večer keď šiel spať, zavrel cievu na kachloch. Ráno našli kupca mrtvého. Z kachiel vyliel sa uhlíčitý plyn, ktorý kupca usmrtil.

Nešťastie v tuneli. Z Turč. Sv. Martina oznamujú, že osobný vlak, ktorý chodíeva popoludní z Vrútok, dostihol v tuneli viac pltníkov a jedného z nich, menom Ondreja Juniga zadlávil.

Kto na svoj majetok

záložnú požičku mieni si vypožičať, tak nech sa s dôverou obráti ku «Kisbirtokosok Országos Földhitelintézet» Budapest, V. ker., Géza-utca 2. (svoj dom). Tento ústav dáva tak malú jako aj veľkú požičku, preto aby bolo spomoženo stredno- a malo-hospodárom. Pre toto požičky už od 300 korún dáva. Kto veľké úroky prinútený je od jeho dluhu platiť, tomu náš ústav s lacnou požičkou ľahko môže pomôcť na jeho farchách. Predošlých veriteľov tento ústav s touto požičkou vyplatí, a za lacné peniaze odpravi všetky tie prekážky, ktoré sú s dávaním tejto požičky spojené. — Požičky sa do poly ceny majetku môžu zplácať na 15, 22, 25, 33¹/₂, 34 alebo 50 rokov. — Keď dlžník poriadne platí, ústav náš požičku nemôže vypovedať, ale dlžník svoje dlhy bárstedy, lebo v celkosti alebo v čiastkach bez všetkých pobočných výdavkov môže si splatiť. — Ústav tento dáva záložné požičky na 5⁰/₀ a na 4¹/₂ ⁰/₀ tové požičky bez všetkého ztiahnutia v hotových peniazoch vyplatí. — Ku cieľom parcelovania povoluje ústav do 2/3 ceny veľmi pohodlné požičky. Zvláštné vysvetlenia podavame zdarma.

Pálenie mrtvol. Utvoril sa v hlavnom meste spolok s tým cieľom, aby zomrelých nepochovávali do matky zeme, lež ich pálili. Údovia tohoto spolku sú vôbec freimaureri, židia a k ozdoze niektorí katolíci. Stanovy svoje zvestný spolok tento predložil už aj ministerstvu k potvrdeniu. Počínanie týchto zachmúrených osvietenecov oproti postavené je kresťanstvu. O otázke pálenia mrtvol ešte roku 1887. vydal na základe katolíckeho učenia hlbokou vedomosťou spísané dielo pápežský pralát, kanonik ostrihomský a bývalý krajinský vyslanec skalického okresu dr. *Ján Csernoch*. Dielo toto k dostaniu je v Ostrihome u knihkupca Buzarovicsa a stojí 2 koruny. V každom ohľade zaslúži ono, aby sa všestranne odporúčalo a rozšírovalo.

Výtvorený židovský študent z university. Jozef Grossmann, študujúci právo, zfalšoval svoj index, následkom čoho rada university vytvorila ho na vždy zo všetkých škôl uhorských.

Nové kanóny. Viedeňský časopis «Neue Fr. Presse» sdeľuje, že rok 1906. sotva uplynie bez toho, žeby rakúsko-uhorské poľné delostrelectvo nebolo vystrojené úplne novými delami. Model nových diel z roku 1905. je už totiž hotový a pokusy sa výtečne zdarili; všetky prípravy sú už porobené, aby nové delá a strelivo mohli začať liať, akonáhle vlády vyassignujú potrebné peňažné summy. V odborných kruhoch sú tej mienky, že nové delá sú nenie horšie od nových kanónov cudzích veľkých štátov, ba isté je, že z niektorého ohľadu sú lepšie od tamtych.

Púť do Lurdu (Lourdes). Dňa 6. mája bež. roku pohne sa púť na chýrne miesto milostné do Lurdu vo Francúzsku. Smer cesty vedie cez mestá Einsiedeln—Paray le Monial—Lyon a Zürich. Pútna cesta trvá 14—15 dní. O programy treba sa obrátiť na farský úrad do Šaštína. (Sasvár, Nitram.)

HOSPODÁRSTVO.

O potravných spolkoch kresťanských.

(Pokračovanie.)

Určenie kaucie personálu.

Otázka: Potrebno je kauciu v hotovosti zložiť?

Odpoveď: Nenie potrebné a môže sa zložiť aj v dobrých cenných papieroch, ktoré — jestli by pri počtovaní chyba na javo vyšla — ľahko dajú sa na peniaze obrátiť.

Otázka: Či sa to môže za dostatočnú kauciu považovať, keď tretia osoba vezme na seba povinnosť platenia hotovými peniazmi za sklepníka?

Odpoveď: Obligácia spoločnosti na poistenie kaucie a platenia jejich hotovými peniazmi je dostatočná, taktiež jestli taká osobnosť vezme na seba povinnosť platenia,

ktorú dľa vôbec známych vlastností jej nenie potrebná pravotou ku plateniu nútiť. Takíto káventi sú však veľmi zriedkaví, preto je lepšie človeka, čo nevie dať bezpečnejšieho poistenia, za sklepníka neprijať.

Služobné nariadenie personálu.

Otázka: V čom záleží správou určené služobné nariadenie personálu?

Odpoveď: Všeobecné služobné nariadenie pre sklepníka je to pravidlo vedenia sklepu, ktoré tvorí doplňujúcu časť kontraktu. Možno že toto pre zvláštne pomery daktorého potravného spolku, nepredpisuje dôkladne pokračovanie sklepníka pri vedení sklepu. V takomto páde čo snáď v kontrakte chýba, treba nahradiť dľa zkušenosti. Ku vyhotoveniu takýchto doplňujúcich nariadení správa upotrebiť môže kontrollóra stredišťa, jehožto povinnosťou je prácu správy v takomto páde poľahčiť. Na príklad: sklepník povinný je predávať tovar za ustálenú cenu. — Môže sa ale stať, že na niektorých miestach u tých, čo od potravného spolku kupujú, tak hlboké korene pustila náklonnosť ku jednaniu sa, že vzdor napomenutiam odpredavateľa, že v potravnom spolku môžu byť len ustálené ceny, jednodajne probujú sa jednať, na čo odpredavateľa na radu sklepníka v takom páde mlčia a odpovede nedajú, kupujúci to však zle vykladajú a zo sklepu vystávajú. V takomto páde správa povinná je naložiť sklepníkovi, aby pri pokusoch jednania sa zo stránky kupovateľov neztratil trepezlivosť, lež neunavene usiloval sa vysvetliť im, že ustálené ceny lepšie bránia jejich záujmy, ako neustálené ceny, pri ktorých sa môžu jednať; aj to treba naložiť sklepníkovi, aby mlčaním alebo krátkymi a nezdvorilými odpoveďami od spolkového sklepu neodvedoval kupovateľov.

Platy personálu.

Otázka: Aké platy treba dávať personálu?

Odpoveď: Ohľadom na dôchodky spolku, každého služobného platiť treba dľa jeho stavu a dľa toho, akú prácu musí vykonávať. Duševnú prácu treba teda lepšie platiť ako telesnú — dospelého lepšie ako mladého — prácu muža lepšie než prácu ženskej — ťažkú robotu lepšie ako ľahkú. S úplnou šikovnosťou a vedomosťou vybavovanú prácu lepšie, ako prácu obmedzeného a nie priam šikovného človeka, človeka napokon ženatého s rodinou tiež lepšie treba platiť, ako človeka slobodného a mladého

Otázka: V akom smysle treba pri platoch personálu na zreteli mať dôchodky spolku?

Odpoveď: V tomto treba držať sa tej zásady: «Vystieraj sa, kým ti plachta stačí». Pri tom ale sklepníkovi treba dať taký plat, aby si z neho mešťanské zaopatrenie vyplatil mohol, poriadne sa šatil a je-li slobodný v nedeľu a vo sviatok ostalo mu dačo na šlachetnú zábavu.

Otázka: Ako nám treba na zreteľ brať dôchodky spolku s počiatkom jeho účinkovania?

Odpoveď: Očakávať možné dôchodky spolku nedajú sa z počiatku určiť, lež len z blízka predpísať dľa počtu

členov a jejich rodinných krbov, ako aj z dôchodkov tých sklepárov, jejich odberateľov mladý spolok výhľady má sebe podmaniť. Z tejto príčiny na začiatku účinkovania spolku pri určení platov najat majúceho sa personálu na zreteli máme mať viacej len možnosť vyžitia do služby prijatých.

Dozorstvo účinkovania personálu.

Otázka: Ako má správa dozorovať na účinkovanie personálu?

Odpoveď: Medzi služobnými na dozorovanie pokladníka (kassira), sluhu a učňa obchodu sotva zapríčiňuje ťažkosti. Ako na príklad dozerať treba na pokladníka, k tomu roľník poučenia nepotrebuje. Jestli však vzdor tomu pri dozorovaní pokladníka chyby povstávajú, to sa len tomu môže privlastňovať, že dozorovanie neprevádza sa s úplnou prísnosťou a že patriční prísny dozorovaním obávajú sa, že hnev a nenávisť uvalia na seba dozorovaného. Pri dozorovaní na učňa a sluhu obchodu účasť berie sklepník, pretože za jejich chyby v prvom rade tento je zodpovedný. Väčšiu prácu dáva dozorovanie sklepníka.

Otázka: Na čo má správa pri dozorovaní sklepníka zvlášte pozor dávať?

Odpoveď: Krom toho, čo je od tretej do desiatej otázky povedané, pozor treba dávať na to, aby počty spolku nie sklepník viedol, lež predseda, alebo druhý člen správy k tomu zvlášte splnomocnený a to dľa prísneho nariadenia správy. 2. Aby odpovede na listy správy doposlané vybavovely sa vždy s odpismi jejich súčasne vyhotovenými. 3. Aby spolku doposlané účty tovaru, kým ich správa vydáva, vovedené boly prvej do knihy padúcich účtov. 4. Aby prijmy zaslaných tovarov stávaly sa v prítomnosti správy, aby tak správa o chybnom tovare, alebo o iných neriadoch pri zásielkách osobne presvedčif sa mohla. 5. Aby do obchodnej miestnosti pred otvorením a po zatvorení obchodu ani žiadon člen správy, ani sám sklepník vstúpiť nemohol a aby cez noc jeden kľúč obchodnej miestnosti nachodil sa u správy, druhý kľúč ale opatrený bol u sklepníka. 6. Aby sklepník pre jeho domácnosť potrebné potravné články kupoval u spolku, na kúpnu knižočku a jestli to berie na úver, peniaze ztiahnuť sa mu majú vždy z mesačného platu. Konečne 7. aby sklepník vychádzajúci tovar na zreteli držal a objednával ho v primeranom čase.

(Pokračovanie nasleduje.)

Vyzvanie k predplateniu.

Predplatná cena našich novín je:

na celý rok 4 koruny
na pol roka 2 koruny
na štvrt' roka 1 koruna.

Do Ameriky: Na celý rok 8 korún. -- Do Pruska na celý rok 6 korún.

DOPISY.

Podolie.

Pochválen Pán Ježiš Kristus!

Velactený Pán Redaktor!

Úctive prosím o uverejnenie týchto riadkov v našom obľúbenom «Kreštane».

Dávno som si už umienil zdeliť niečo o našej malej dedinke, chýbalo mi však k tomu príležitosti. Od teraz ale s dovolením častejšie budem moje správy posielaf. Čo sa našej obce týka, pomery sú u nás také ako vôbec na našom okolí. Sú u nás gazdovia a to niektorí aj dost bohatí, pri tom ale veľká čiastka Iudu chodí na robotu. Najnovšie aj do Ameriky ich ide mnoho. Lud náš je dost vzdelaný. Zvlášte mladí pri cepách aj pero vedia dobre obracať. Súsedia naši z Pobedima sa nám síce vysmieľujú, že sa nevzdelávame. Lenže prečo? Lebo tu u nás nikto nechce čítať «Katolícke Noviny», ktoré jednoducho špinia našu kresťanskú Iudovú stranu. My ale aj na ďalej ostaneme len pri našich ozajstných katolíckych novinách, totiž pri «Kreštane». Takú vzdelanosť, akú Pobedimčania majú, my nepotrebujeme. Veď oni tú jejich veľkú vzdelanosť doposiaľ ešte ničím nedokázali.

My chvála Bohu máme tu štyri spolky: potravný, úverkový, gazdovský a mládenecký spolok a spolky tieto pod správou veľazaslúženého pána farára miestneho veľmi blahonosne účinkujú. V spolku gazdovskom nám p. farár už aj knižnicu zaopatril. Máme tu asi 90 knižiek poučného a zábavného obsahu. Spolok mládenecký je tiež dobre sriadený. Chlapci naši tam čítajú a sa zabávajú. Každý týždeň jeden krát ich pán kaplán aj s pánom organistom vynaučuje: v gazdovstve, v počtovaní a vo všeľiackých iných užitočných vedách. Posledný krát sa im držalo naučenie o socialistoch a o veľmi zábubnom a nebezpečnom smere účinkovania týchto Iudí, od Boha odpadlých a pre vlast' nebezpečných. Ešte len to mi treba pripomenúť, že máme dobrého rychtára. Chlapisko je on hodný. Úfame sa, že k postave jeho primeraný bude aj úradný rozum a účinkovanie. Do videnia!

Jakub Čechvala.

Štepanovo.

Pochválen Pán Ježiš Kristus.

Velactený Pán Redaktor!

Ráďte byť tak láskavý tento môj dopis uverejniť v našom obľúbenom «Kreštane».

Štepanová leží, ako známo, vo volebnom okrese peziňskom, pod Červeným Kameňom a má 52 numier. Voličov je u nás 45, z ktorých pri minulej voľbe štyria boli liberáli. úfame sa ale, že pri budúcej voľbe svoju chybu napravia. Sme tu samí katolíci, máme aj sklep katolícky

a aj jeden šenk nachodí sa nám v katolíckych rukách. Len to nám je veľmi ľúto, že nemáme žiadneho čítacieho spolku. Poprosíme preto nášho pána farára, aby nám tento spolok založil a sme presvedčení o tom, že nám našu vôľu vyplní, bo si ho vážime ako horlivého a zaslúženého sluhu Pána a pravého priateľa ľudu.

Nedávno som čítal v «Katolíckych Novinách» dopis zo Štepanovej s podpisom: «Veriaci». V tomto sa tento dopisovateľ zaoberá s bývalým vp. farárom dubovským. Píše ako sme k nemu zo Štepanova na radu chodili. Píše ďalej ten dopisovateľ, ako sa nám odporúčali dobré a poučné knihy a kto vie ešte čo. Ja len to viem, že chodil u nás jeden Modran, rozdával tu knižočku «Blahozvestovanie» zvanú a odporúčal z dom do domu «Katolícke Noviny». Silou-mocou našiel jedného odberateľa. Naši občania nepotrebujú také noviny, čo sa tak veľmi vychvaľujú a na druhých bez príčiny hany kydajú. Také noviny nezaslúžia, aby sme ich čítali, tým menej na ne predplácali. My nebudeme slovenskí ľudáci a ostaneme verní len tej starej kresťanskej ľudovej strane, ktorá nás už desať rokov zastáva. Katolícki voličia pezinského okresu, keď budú voľby, hlasovať budú len na dr. Dömötöra. My poznáme slovenských ľudákov ešte od roku 1901. keď kresťanskú ľudovú stranu v pezinskom okrese ku pádu priviedli. Aj roku 1905. boli ľudoví. dokiaľ nedávali jest a plf liberáli. Darmo nás vábite, my vo vás nemáme viac žiadnej dôvery. My už len ostaneme starí ľudáci, bo sme nenie kam vietor tam plášť. Dopisovateľovi «K. N.» ale radím, keď bude po druhé písať, aby len to písal, čo sa stalo a čo je pravda. Neidem ale ďalej písať, aby ma «K. N.» nevyhlásily za maďaróna, i tak neviem, čo so mnou bude, keď sa dozvedia, že ja nenosím «vyšívanú košieľku».

Jeden občan.

Prievidza.

Pochválen Pán Ježiš Kristus!

Veľactený Pán Redaktor!

Prosím o láskavé uverejnenie týchto mojich riadkov v našom obľúbenom «Kresťane».

V 11-tom čísle «Kat. Novín» s farizejskou tvárou sa žaluje «Mešťan» na «Kat. Kruhu» a «veci k neuvereniu» podáva cudzím čitateľom. Aby čitatelia tohoto článku sa nedali za nosom viesť od nášho «Mešťana», preto 21-ho marca shromaždený výbor «Kat. Kruhu» uzavrel, že vyslovuje svoje pohoršenie nad potajomným spôsobom toho úda, ktorý so svojim potajomným článkom len rozbroj chcel zapríčiniť medzi kresťanský a vlastenecky smýšľajúcimi a dobre sa snášajúcimi mešťanmi. Pán «Mešťan» na oči vyhadzuje «Kat. Kruhu», že «drží plno maďarských novín», aj to len «k vôli niekoľko maďarónom». Že «Kat. Kruh» drží maďarské noviny, čo z toho nasleduje? Ja myslím len to, že ich mnohí čítajú bez toho, že by takí maďaróni boli, jaký je sám pán «Mešťan».

Veľmi citlivý môže byť pán «Mešťan», lebo haňbí sa, že donášajú do «Kat. Kruhu» arciliberálne «Slovenské Noviny».

Neidem ja «Slov. Noviny» zastávať, ale prečo že «ti

statoční mešťania», ktorí — dľa slov Mešťana — «medzi sebon škamrú» sa neohlásili, keď bola reč o predplatení novín? Či snád sa báli, že budú «vlastizradcovia»? Keď ste tak dotkliví pán «Mešťan», pýtam sa vás, či sa preto nehaňbíte, že ste v tom vašom kvasenom článku zatajili «Kresťana», ktorý tiež chodí do Kruhu? Či vašim požiadavkám a politickým zásadám nezodpovie «Kresťan»? Keď vám nezodpovie, vtedy pravdu máte, keď sa krmíte «slonovinárskou brečkou».

Krokodílske slzy roní pán «Mešťan», že «Kat. Noviny» sú vytvorené z «Kruhu». To vytvorenie stalo sa na žiadosť mnohých mešťanov pre jejich ultranacionalistické zásady, a dalo sa predvídať, že by vtedy o veľa viacej «kvasu» bolo v Kat. Kruhu, jako doteraz.

Este jedno. Vy pán «Mešťan» v Kat. Kruhu ukazujete sa jako tichý bäránok, lebo «odhlasujete všetko, len aby ste pokoj mali», za chrptom ale — v «Katolíckych Novinách» — predstavujete sa jako neohrozený ľudomil a pravdomluvač. Kde a kedy činite opravdive? Vidíte, «to je najhoršie».

Vášim nesvedomitým účinkovaním pán «Mešťan» stali ste sa opravdovým «kvasom», ktorý pokazí všetko. Uznajte vašu vinu, utiahnite sa v tichosti a nenapádajte statočných ľudí. V mene výboru.

Druhý Mešťan.

Ceny potravných článkov.

Úradne značené priemerné ceny za 100 kilogramov.
Pšenica: tisská K 16:35-17:70, peštianska K 15:80-17:35, belehradská K. 16:45-17:35, banátska (76 kilogramová) K. 16:40-17:20. — *Raž*: K. 13:40-13:65. — *Jačmeň* na krm K. 14:40-15:20. — *Ovos*: prvotriedny 16:10-16:40, druhotriedny 15:80-16:10. — *Kukurica*: K. 13:40-13:65. *Repica*: K. 27:60-27:80. — *Proso*: K. 16:00-18:00.

Múka.

č.	0	1	2	3	4	5	6
K.	27:00	26:00	24:80	24:00	23:00	22:00	20:00
			č. 7	7½	8		
			K. 18:40	16:60	12:80		

Otruby: K. 10:60, hrubé K. 10:80.

Obrázkový cenník na 1906.

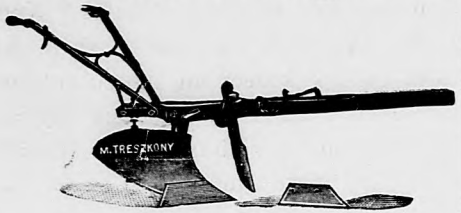

s obsahom 168 strán a s 1000 obrázkami v bohatom vystavení na žiadosť posielala sa bár komu darmo a franko. Opravdivé švajcarske nikel kotva remont. hodinky systém Roskopf Patent ... K 5.—
 Opravdivé strieborné rem. hodinky K 7.60
 S duplovanou pokrývkou... K 11.50
 Budič hodiny v niklovej zákryve, 18 cm. vysoké ... K 2.90
 Tieiste s cifferblatnom v noci svieťaču ... K 3.30
 Kuchynské hodiny ... K 3.—
 Schwarzwald hodiny ... K 3.50
 Kukučky hodiny 8.50 atd.
 Bez rizika! Možno vyzneniť, alebo peňaze zpiatky žiadať! Rozposielanie s počtovou dobierkou.

Ján Konrád prvá dielná hodin

Brüx 426. (Cechy.)

Páni hospodári!

Len umňa dostanete tie najlepšie, tohto času za najdokonalejšie uznanie hospodárske stroje

ako: mláfačky s oceľovými guľičkami, ktoré idú o polovicu ľahšie, než ktorékoľvek iné, žentúre, rajtáre, sečkovice atď. — Cenniky zašlem na žiadosť zdarma a franko.

Michal Treskoň fabrikant hospodárskych strojov v Bytči (Nagy-Bitsce).

Ti páni, ktorí by chceli za províziu prevziať zastupiteľstvo a odpredaj mojich strojov, nech sa o podmienky obrátia na mňa. 292

Neni choroby vo vašom dome

keď si dáte doniesť

KRÁLOVSKY-BALSAM,

tohoto kráľa všetkých balsamov, ktorý je vylučne istým liekom proti všetkým chorobám; tento chyrny balsam zastavuje bolenie hlavy, lámku, pakostnicu reu, u, bolenie zubov a krížov, lupanie v nohách, koliku, bolenie žalúdka, slovom proti všetkým chorobám najestejším liekom je Kráľovský-Balsam, preto je potrebné aby na pohotovosť bol v každom dome. Cena veľkej fľašky 2 kor. 65 hal.; 3 fľašky 6 kor. 65 hal. franko s poštovou dobiereku. K dostaniu u lekára **Franc Grósz-Nagy** v Debrecine 27. č. V Buda-kešti v lekárni Jozefa Török, Király-u. 12.; s týmto liekom tiež objednať sa môže po celej krajine **hajduság mast na fuzy**, ktorú v najkratčom čase došiahnuť sa môžu tie najkrajšie fuzy, 3 škatulky 2 koruny 15 hal. franko s poštovou dobiereku. 255

Šijáce Stroje.

Velmi dokonale-bez každej chyby a ku každému cieľu. Podľa garancie od 10 zl. až do 25 zl. v zlydki Kdostaniu u. 812 **Aloja Habán** mechanika v Budapešti VII. Izabella-ter 3. Cennik pošlem každému darmo.

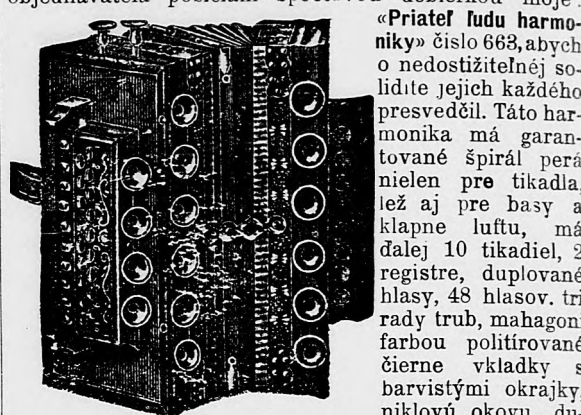
Grátis a franko pošlem komukolvek moj veľký cennik s vyšej než 1000 vyobrazením solidného hudobného tovaru každého druhu.

Hanns Konrad Erzberg doposielateľ hudobného tovaru — Brüx 1545. (Čechy).

Husle pre žiakov bez sliacka za zl. 2.40, 2.75, 3.40, sliacky osobitne po 40, 50, 70 kr. Citary, harmoniky na sklade. Žiadné risiko, možuo vymeniť, alebo peňaže zpiatky obrzhat.

30 dni k pokusu

dľa podmienok mojeho cennika, teda bez rizika pre objednávateľa posielam špočtovou dobiereku moje:

«Priateľ ľudu harmoniky» číslo 663, aby ch o nedostiziteľnej solidite jejich každého presvedčil. Táto harmonika má garantované špirál perá nielen pre tikadla, lež aj pre basy a klapne ľufu, má ďalej 10 tikadiel, 2 registre, duplované hlasy, 48 hlasov. tri rady trub, mahagoni farbou politrované čierne vkladky s harvistými okrajky, niklovú okovu, duplované mešky, mesačné chraničlá a držadlá, veľkosť 31—15 cm. a stojí kus zl. 3.50. Škola k samoučeniu ku každej harmonike zdarma. Lacnejšie a menšie harmoniky k naučeniu sa hrať na harmonike zolašte pre deti po zl. 1.10, 2.—, 2.20, 2.40. Fajnejšie harmoniky po zl. 4.50, 5.—, 6.—, 7.—, 8.— vybrať si možno dľa mojho cennika. Moje harmoniky neni sú podrobená hraničnému mytu bo sú celkom české dóroby. čo prosím do povahy vziať. Žiadné riziko. — Možno vymeniť, alebo peňaže zpiatky dos at. Rozposiela špočtovou dobiereku vývozný dom hudobných nástrojov

HANNS KONRAD Brüx 1544. (Čechy.)

Velký cennik s mnohým vyobrazením posiela sa komukolvek na žiadosť zdarma a franko.

Od 30 rokov

známe a chyrné

karpatské zdravotné pilulky

vynajdené a pripravené jedine **JÁNOM FRIEDRICHOM**, lekárnikom v Malackách (prešporská stolica), sú vzácnym a lacným domácim liekom proti zapenaniu, zašlamovaniu, nechuti k jedlu, žalúdkovému, katarrhu zpuchnutiu žalúdka, vetrom, závratu, boleniu hlavy, zimnici, zlatej žile, výsypu, žitenici, bleďačke a starým otvoreným ranám. Cena týchto piluliek je tak ľavná, že i každý chudobný si ich kúpiť môže. stojí totiž 1 škatulka s 15 pilulkami 21 kr., baliček obsahujúci 6 škatuliek stojí 1 zl. 5 kr. Keď sa k cene piluliek priloží 20 kr. a peňažitá hotovosť keď sa pošle s poštovou poukážkou, tak zásielka piluliek pošle sa vyplatením poštového kamkolvek v rakúsko-uhorskej ríši. Menej než baliček nezasiela sa. Jediné zasielateľstvo u **J. FRIEDRICH**, lekárnika v Malackách (prešporská stolica). Výstraha Poneváž moje pilulky často falšované bývajú, prosím tieto len u mňa kupovať. — Výťah z pod'akovani.

Vela ctený pan lekárnik prosím vas zašlite mi 4 (štyri) baliky vasich karpatských piluliek, trpel som na zapchavku, porad keď jich užívam, mam miernu stolicu a celkom sa lepšie cítim, prepustil som ich i mojmu priateľovi ten trpel na nechut-ku jedlu i na zalutkovy katar, aj ten hovorí, že bez nich nemože byť, atak vam obidvaja viďačne žetame visokeho veku aby ste ešte moho nemocnyh moho uzdravit, s uctou značím sa
V Ezdeviku dna 3/V. 1905. *Karol Kupecky* staviteľ.

Ctený Pan Friedrich lekárnik v Malackách! Uctive prosím že by mi račili poslat jeden balik karpatských zdravotnych piluliek ktoré dobre účinkuju každému pre moju menželku, pan Boh jun to odplat prosím čím skor. Ambrosfalva, 14 tého novembra 1905. *Michal Vida.*

Velactený Pane lekárnik Friedrich v Prosím zašlite mi Malackách! Jeden batiček Vašreh karpatských zdravotních piluliek pre moju manželku ktoré už jedniu upotrebovala a po upotrebovaní prestalo její hlavy boleni a její žalúdok počal traviť a trus z nej ľahko šiel. Teda v as eše srdečné prosím za tržé zaslaný nečti Vaní da Pan Boh milostivý ešte clouhí žiti na tomto svete aly sita ozcy k vaní se utskajicim mohli pomahati.
V dolních Drškovcech 1 ho decembra 1905. *Antal Rédeky* zolnik.

Blahorodý Pane! Pošlite mi zase obratom pošty jeden baliček karpatských zdravotních piluliek chirečnich čím zajrichleji. Necht ten milostivý Boh vas olhe roky zdržuje v dobom zdraví aby iste mohli pomahat nemocnym s vašimi vytečnymi pilulkami. Se srdečným pozdravom a hlbohu uctou značím sa ve Vidznej odra 22 tého novembra 1905. *Stefan Sandik.*

Velactený Pane lekárnik v Malackách! Prosím zašlite z vašich vibornich karpatských piluliek jeden baliček se 6 skatulkami na dobrohu kore mi od hlavy tolení a caluuka dobre účinkovaly. Zostavam se srdočnim pizdravem. Arva Erdök 28 tého decembra 1905. *Jan Chudoba.*

Vel'actený Pane Lekárnik! Prosím, pošlite mi tri baliky karpatské zdravotné pilulky za týchto 6-70 k. — Mnoho vďaky som Vám podžen, za Vaše znamenité pilulky, ktoré už 12 rokov užívam a vždy s dobrým účinkom; tak že ich smelo odporúčam každému, lebo ešte nikoho nesklamaly. Preto nech Vám Pan Boh dá zdravia, aby Ste mohli ešte mnohých spristiť od všlijakých nemocí. Srdečne Vas pozdravujem. Nemešany, 17. jan. 1902. *Ján Urbán.*

Vel'actený pane lekárnik! Prosím zašlite mi z Vašich výborných karpatských zdravotných piluliek jeden baliček, ktoré mi od hlavy bolenia dobre účinkovaly. V Melčiaciach, 12. febr. 1901. Ond'rej Novák, roľ'nik, č. 17.

Ctený Pane! Žiadam Vás, zašlite mi jeden balik Vašich karpatských, zdravotných piluliek, lebo ja som 24 rokov trpel na mój žalúdok veľ'ku bol'ast a mnoho penazi som utratil a s ničim som si pomôcť nemohol, teraz chvalabohu som 4 roky zdravý a nič mi neškodí, ako som, začal užívať Vaše pilulky. Tak nech vám Otec nebeský zdravie a dlhý vek dá, aby Ste mohli čo naj'ľu slúžiť' úbohému nemocnému ľudu. Vo Vel'kej Bytči, da 18. okt. 1898. S uctou Ján Horak.

Urodzenému pánu lekárnikovi Jánovi Fridrichovi v. Malackách. Vašimi zdravotnými pilulkami karpatskými som už vel' a veriácim pomohol. Znovu prosím dve škatule. V Barandé, dna 16. dec. 1897. So zvláštnou uctou. Vincent Vég, farár.

Blahorodý Pane! Znovu prosím jeden baliček z Vašich zdravotných piluliek, ktoré na ozaj podivuhodné účinkujú; od tej doby, čo ich užívam, netrpím už na žalúdok V Eleku, dna 16. dec. 1897. S uctou Michal Hammer.

Ctený p. lekárnik! Ráčeťe mi z Vašich piluliek znovu dva závitky poslat', ktoré tak výsledne účinkovaly na moju nemoc, že ľudia vypytujú sa ma, čo je to za liek, ktorý ma vyličeil. Smele ich môžem hocomu odporúčať. V Apáth-Maróthe, dna 11. dec. 1897. S uctou Michal Kuzma.

Velacteni pane Friedrich! Vaše výborné pilulky zdravotné sú veľmi dobrým liekom proti všetkým nemociam; i mne vel'mi dobre účinkovali, začo Vám srdečne d'akujem. Nech Vás pan Boh živý, že by ste ešte na dlhý čas s Vašimi pilulkami všetkým k Vám o pomoc utekajucim pomahat mohli. Pošlite pre moju susedu päť baličkov na dobiereku Ondrej Vallo, roľ'nik V Báč-Laliti dna 5. januára 1904.

Ctený Pane! Už viac rokov trpím na bolenie hlavy atd. a nič mi nepomáhalo ako len vaše vzácné zdravotné pilulky mna úplne uzdravili. Tak Vás laskave prosím, sašlite mne eš' o dva baličky z vašich karpatských piluliek. Nechcem totiž, aby v moj om dome nikdy nechýbali. Nech Vas Pan Boh živý. S uctou, Andrej Svehik V Tek. Lovci dna 25-ho augustu 1903.

Velactený pane lekárnik! Ako som ja Vaše výborné zdravotné pilulky, rozšíril, že sú užitočné každému chorému človeku ako aj mojej sestre Zuzane Lenko, ktorá je už zdravá tak, že teraz a druhému môžem Vaše zdravotné dilulky odporúčať. Tak prosím zas o zaslanie dvoch baličkov z Vašich piluliek karpatských. S hlbohou uctou Juraj Lenko, Predný v Liptovskom. Sv. Mikuláši dna 6-ho Oktobra 1903.

Zázrak priemyslu.

V New-Yorku a v Londíne nešialali ani európejskú suchu zem a preto jedna na strieborné náradie fabrika nútenos vydela sa byť že svoj tovar len za cenu roboty toho predá. Ja som spĺnomocnený, spĺnomocenstvo toto plniť a nazáklade tomto za 6 zl. 90 krajciarov nasledujúce náradie pošlem :

- 6 kusov veľmi fajnové stolové nože so pravdivou anglickou klingou
- 6 kusov amerického patentovaného striebra vydlčky,
- 6 kusov amerického patentovaného striebra jedacie ližice,
- 12 kusov amerického patentovaného striebra kávové ližice,
- 1 kus amerického patentovaného striebra polievkovú ližicu,
- 1 kus amerického patentovaného striebra mliekovú ližicu,
- 6 kusov Anglická Viktoria spodnie táčne.
- 2 kusy imponantné stolové svietniky,
- 1 kus tajnové cukrové sitko,

42 kusov spolu len 6 zl. 90 kr.
Tieto 42 kusy predtýmto 40 zl. koštovali a vul len 6 zl. 90 kr. v najľavnejšej cene je k dostaniu. Americké a patentované striebra je jedna s vonku a s nutra biela kova, ktorá striebornú farvu aj 25 rokov udrží začo ja garantujem. Svedectvom tomu, že tento oznam

není klamstvo

zavazujem sa bár komu, komu sa náradie nepai penaze spatky dat'. Nech nikto nezamešká túto pohodlnú príležitosť použiť žebý si túto okrášľujúcu garnitúru nezaobstarať

ktorá utešeným svadbo a iným darom je, ďalej do každej lepšej domácnosti príliš je súca, k dostaniu je výlučne len u

A. HIRSCHBERGA

amerického patentovaného striebra závod WIEDEN, II., Rembrandstrasse 198. Teleron 14597

Rozposielky na okolie s dobierkou alebo peniaze vopred v posaní. Ku tomu čistiaci prách 10 kr. Opravdivý len na boku vydávacu ochraňujúcou markou (zdravotná kova).

Výťah s tisíce uznávacích listov :
S prvou zásielkou som úplne spokojný, prosím ešte jednu garnitúru za 6 zl. 60 kr.

Koložvár barón Bánffy jeho exell.

S prvou zásielkou som úplne spokojný, prosím ešte jednu zásielku.

Zasielku s jedacím servicom som obdržal, veľmi som spokojný nech mi ešte jednu takúto garnitúru 42 kusí na dobierku s amerického patentovaného striebra pošl'u.

Bozovič, Kr.-Sörénska st. S. Keresztes hlavný slúžny.

Jej Excellencia, barónka Edelsheimova čo najvrelšie odporúčala mne Váš stolový nábytok, prečo esadám Vás, ráčte i mne dvojo takýchto nábytkov, po 6 zl. 50 kr. poslat'.

Gr. Helena Tisza, rod Degenfeld-Schomberg.

Zasielku som obdržal, veľmi som spokojný a budem to aj druhým odporúčať.

310 Andrej Lehóczky kanonik a farár Zemplén-Szinna.

500 Korún

vyplatím tomu, komu by po upotrebovaní. Bartillovej ústnej vody, jedna flaška 70 h. prinavrátilo sa bole nie zubov alebo zápach, z úst. (franko-Zasielka 95. h. osobyte). E. Bartilla-Winkler, Viedeň (Wien) 19/1, Sommergasse č 1. Žiadajte si v lekárni Bartillovu vodu na zuby. Kto by nám oznámil nejakých napodobňovateľov ten bude štedre odobrený. Na miesta, kde by táto voda nebola k dostaniu, pošlem 7 fliaš za 5 K 20 h. frankov. Jednu flau nepošlem. 303

Oznamy prijíma

administrácia

„Krešťana“

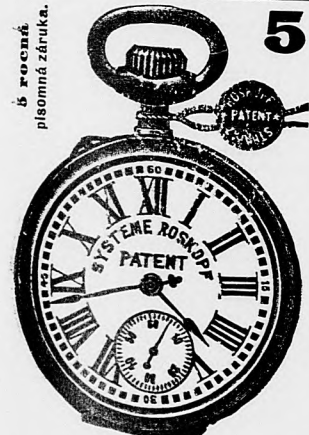
BUDAPEŠŤ,

Szentkirályi-ul. 28/a.

5 korun! 30 dni na próbu

V tejto jakosti bez subehu.

Opravdivé švajcarské hodinky system Roskopf Patent, kotva remontoir s pevným antimagne tickým kotveným strojom so zákrytkou opravdive emailovanou (nie papier) s ochrannou olvennon znamkou, vo futráli z pravého niklu, so šarnir pokryvkou s chodidlom 36 (nie 12) spozáčenými ručičkami so zárukou 3 rokov, vyukazovateľom sekund 6 kor. Sukazovateľom sekund 10 kor. Sukazovateľom sekund 12, 50.

probované, kus za 5 kor. Sukazovateľom sekund 6 kor. Sukazovateľom sekund 10 kor. Sukazovateľom sekund 12, 50.

Zámena dovolená, alebo navratenie penazi bez zračky. Zasiela sa s počtovou dobierkou

Ján Konrád prvá dielna hodín Brúx 425. (Čecky). Bohato vystavený cenni vyše 1000 vyobrazením potiel a sa na žiadost bar komu zdarma.

posielam za zl. 2.75, spoctovú dobierkou moje opravdivé solingen stroje k strihaniu vlasov a behom 30 dni na žiadost penaze navratím. Stroj tento je z najfajnejšej ocele s tromi hrebenami ku trojakému strihaniu vlasov, penaze čo stojí naradia sa pri deťoch za 1/4 roka. Najlepší druh s okrytým perom zl. 3.- Veľký druh so zapusteným perom pre holičov zl. 3.75. Stroj k strihaniu brady zl. 2.50. Stroj k rezaniu vlasov konov, psov alebo dobitku zl. 2.25. Stroj k bolemiu zl. 2.- Britvy zl. 1.50. Dopostielanie spoctovú dobierkou. Dom dopostielanie LEO LATENER, Wien. I/43, Wollzeile 81. Cennik na žiadost zdarma.

Každý muž učini svojej žene radost, keď kúpi sukne lodenové

ktoré v rozličných vzoroch a farbách dorába a 1 kus od 60, 65, 70 kr. s dobierkou posielam

Tkalcovňa ADOLFA JELINEKA v LISKU p. Jimramov, Morava.

Jediná firma toho druhu! Vzoroky zdarma a franko!

Ziadajte si cennik

Zdarma a bezplatne zašlem môj, v slovenskej reči, bohaté ilustrovaný cennik, ktorý viac než 1000 obrazov obsahuje rozličných hodin, zlatých a strieborných predmetov ako aj hudobných nástrojov 289

HANNS KONRÁD I. hodinová fabrika a exportní obchod BRÚX No. 1233. (Česko.)

Kto trpí na lámku a reuma

nech neprobuje žiadne iné lieky a kúpi si jednu flašku

Dr. Flesch-a liehu proti lámke

ktorý istotne hojí, pakostnicu, lámku, reumu bolenie rúk, nôh a drieku ake pochádza od sedenia, preslenia, natrnutia a z vytknutia, taktiež i opuchliny hojí iste ako ktorý kolvek iný liek k vonkajšiemu, alebo vnútornému prijatiu. Působenie jeho badať možno i pri najstarších nemociach, proti ktorým ani kúpele ani iné lieky nepomahaly. K dostaniu u vynalezca a výlučného dorabateľa

v Lekárni Korona Dr. Emila Flesch,

Győr, Baross-út 34. čislo. 291

Hlavný sklad v Budapešti v lekárňach Jozefa Török. Budapest, VI., Király-u. 12. a Andrassy-cesta 26 č.

1 1/2 decilitrova flaška 2 kor. Cena crodinnej flašky k dlkšiemu upotrebeniu 5 kor., 3 malé alebo 2 rodinue flašky objednane zasielaju sa franko.

Choroby žalúdka

najčastej predchádzajú ako zanedbané následky neporiadneho travenia a zjavuju sa ako nechaf k jedeniu, bezsnosť, tlačenie, záha, žalúdkové krče, zdrtie, hnušoba jediel, hlavy ból, kašeľ s výhodom, bledosť, žltavka, kolika atď. Nehody tieto často celkom podkopú zdravie jestli sa proti ným nebránime. Proti všetkým nemociam žalúdkovým najlepším liekom dokázaly sa byť pod svetochrytým menom Maria Cellenskych kvapiék žalúdkových

Brádi-ho kvapky žalúdkové

ktoré podporuju chuť k jedeniu, žalúdok posilňuju a vlasnosťou ľahkého prehnania su najvíbornejšie.

Tisíce listin uznania a vďakov!

Pri kúpe v lekárňach treba výlučne Brádi-ho žalúdkové kvapky pýtať a netreba sa dať nahovoríť ku iným liekom. Pozor nám treba dávať na červené zaobalenie na ktorom vidaf obraz Marie ako ochrannú známku a podpis dorabateľa.

Pred napodobninami sa tak za chránime keď si objednáme liek u dorabateľa:

K. Brádi-ho lekárň

«Ku Kráľovi Uhorska»

Wien, I., Fleischmarkt 1/212.

Pri predbežnom doposlaní 5 kor. posielanie 6 flasiék alebo za kor. 4.50 3 deplované flašky franko.

Úpravu na žiadost pošleme zdarma. 296

K povšimnutiu: Každý kúsok mydla s meno **SCHICHT**, čistým a slobodný je každej škodlivej látky.

Schicht-mydlo!

(ináč jeleňa, alebo mydlo klúča)

je to najlepšie k upotrebovaniu
to najlacnejšie ku čisteniu šiat
a umyvaniu každého spôsobu.

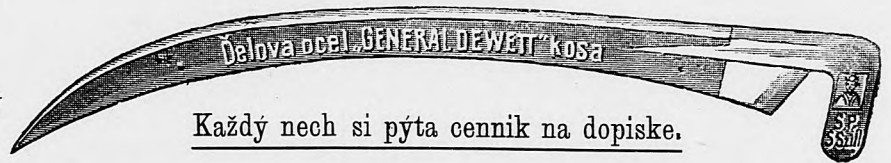
Záruka: 25.000 korún platí firma Juraj Schicht v Aussigu bárskomu, čo je v stave dokázať, že mydlo s menom Schicht obsahuje v sebe dajakú škodlivú miešaninu. 274/I

Ohranná známka.

Darmo

pošle bárkomu obrázkový
cennik svetochrýnych.

Každý nech si pýta cennik na dopiske.

General Dewett kanonocele kôs

PAVEL SOHR Somogy-Szill výlučný rozposielateľ svetochrýnych kôs. 302

Z viacej tisíc listín 'uznania' a 'poďakovania' uverejňujem nasledujúce:

Blahorodý Pane! Vč po žatve dávam Vám na známosť, že som tých 16 kusov kôs, čo ste na moje meno poslali obdžial, a dokázaly sa čo najvýbornejšie. Prijmite za to moje najuprimnejšie vďaky. Váš ctiteľ
Ján Kis Máté
obyvateľ k.-sz.-mártonsky.

Ctena Firma! S predmetami onekdy objednanými som veľmi bol spokojný. Prosím ctenú firmu o doposlanie 10 kusov 90-cmtrových kôs a k tomu 20 osieliek s obratom počty a s dobierkou. S uctou
Stefan Peringer,
Budapest, VIII., Szigony-utca 5.

Velactený Pane! Objednané kosity som v poriadku dostal a sme s nimi veľmi spokojní. Prv som Vám nepísal, včul ale keď všetky 38 kusy sú vyprobované dávam Vám na známosť, že všetky od jednej do poslednej veľmi sa podarili. Daj Boh, aby ste ešte mnoho takých kôs rozposielateľ mohol bo my v našej obci inej kosity viac potrebovať nebudeme. Nech Vás Boh živi. Eberndorf. S uctou
Alexander Varga, strojný kováč.

Blahorodý Pán Pavel Sohr! S dôverou obraciam sa ku Blahorodému Pánu a prosím z tých dobrých

«General Dewett»-kôs 16 90-cmtrových kusov, nech sú čím tenšie a tubšie. Chvála Bohu, tie čo ste vlni poslali sa všetky podarili a mého druhu kosity nedajú sa ani porovnať ku «General Dewett»-kosam. Toto je tá najlepšia kosa na svete. Pekne prosím ráčte mi teraz priam tak dobrých ako vlni poslali. Úfam sa že v našej obci nebudu viac potrebovať iných ako sú «General Dewett»-kosity. V našom choťári čvëndži už 37 «General Dewett»-kôs. Včul prosím ráčte mi zas 16 kusov kôs poslali a 20 kladiviek tak dobrých ako sú kosity s počtovou dobierkou. a. t. d. Garam-Vezekény. S uctou
Ján Varga Tóth.

Cteny Pane! S Vašími kosami čo ste nám minulého mesiaca poslali veľmi sme spokojní, za čo Vám prajeme zdravia a sily. Kis-Jaranovác, Stolica Belovár, o. p. Grubicsnapolaj.

Alexander Kercsmár, Ján Gáspár, Marcsák Mitár,
Ludwik Szeibert, Michal Szeibert, Petar Radukics,
Michal Kiss, Marcsak Suna, Nikola Csirkics.

Cteny Pane! Mám tú česť dať Vám na vedomie, že poslané kosity sú všetky znamenité a prijmite za to naše najväčšie vďaky. Budcúne len od

Vás budeme potrebné kosity [donášaf. Székelyhid. Stolica Bihar. S uctou

Alexander Kopányi, Josef Kolotár,
Alexander Garda, Alexander Szabó.

Blahorody Pán Sohr! Už som celkom zabudnul povďáčnosť a vďaky vysloviť za kosity vlni doposlané. V mene všetkých vyslovujem vďaky Pánu Sohrovi bo tak kosity, ako osielky a dva páry nákoviek veľmi sa podarili čomu sa veľmi teším. A prosíme Boha aby Pána Sohra udržal v dobrom zdraví a pri dobrej sile aby ste čím viac ľudom poslužiť mohol dobrými kosami. Ste hodny pochvaly Szilvás-Ujfalú.
Kalman Hajducky, stolársky majster.

Velactený Pane! Teším sa že Vám môžem na vedomie dať, že kosity vypadly k najväčšej spokojnosti našej tak patriace ku nym osielky. Ja odporúčam každému gazdovi, čo potrebuje dobrú kosu, aby si taku len u Vás a to «General Dewett»-kosu zaopatril. Úfam sa že na jar aspon 100 kusov objednam, bo medzi poslanými 11 kusmi kôs nebolo ani jednej čo by sa nebola podarila. Vašu kosu si preto každý väži, napodobnému ale chráni sa ako čert svätenej vody.
Ó-Verbász, 16 novembra (Juzne-Uhorsko).
S pozdravom ctiteľ
Fridrich Preitenbach.